

**Számviteli harmónia, neogramszki
diszharmónia: Egy új-zélandi
perspektíva**

MUNKADOKUMENTUM-SOROZAT
Working Paper no. 37
2005

David Carter* és Pala Molisa

Számviteli és Kereskedelmi Jogi Iskola,
Victoria University of Wellington, PO Box 600, Wellington, Új-Zéland

*Korrespondencia: Victoria University of Wellington, PO Box 600, Wellington, Új-Zéland.

E-mail: david.carter@vuw.ac.nz

Tel: ++(64)(4) 463 5233, 7009-es mellék 7009

Fax: ++(64)(4) 463 5076

Számviteli, Kormányzati és Adózási Kutatóközpont
Számviteli és Kereskedelmi Jogi Iskola
Victoria University of Wellington
PO Box 600
Wellington
ÚJ-ZÉLAND

Tel.+ 644 463 6957

Fax. + 64 4 463 5076

<http://www.accountingresearch.org.nz>

Számviteli harmónia, neogramszki diszharmónia: Egy új-zélandi perspektíva

David Carter és Pala Molisa

Számviteli és Kereskedelmi Jogi Kar, Victoria University of Wellington

Számviteli harmónia, neogramszki diszharmónia: Egy új-zélandi perspektíva

"Minden egyes dollár, amelyet egy jótékonyági szervezet a megfelelési költségekre költ, egy dollárral kevesebbet jelent, amelyet a jótékonyági szervezet alapfeladataira fordíthat".¹

Beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottsága számára, Jótékonyági törvényjavaslat, 2004.

Absztrakt

Ez a tanulmány a harmonizációs szakirodalomhoz járul hozzá a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) projekt ideológiai alapjainak problematizálásával, valamint a jótékonyági szabályozás és az IFRS bevezetésének következményeit vizsgálja az új-zélandi jótékonyági szektorban. Neogramsziánus szemlélettel elemezzük a kormányzat számos aspektusa által kialakított hegemoniát, és megvizsgáljuk a 2004-ben az új-zélandi parlamentbe bevezetett jótékonyági törvényjavaslattal szembeni ellenállást. Ez a tanulmány azonosítja, hogy a hegemonia, a kultúra és az ideológia hogyan segítette elő a jótékonyági törvényjavaslat törvényhozói elfogadását és az IFRS egyidejű bevezetését Új-Zélandon, valamint azonosítja a javasolt megfeleléssel szemben fellépő szereplőket, szövetségeket és koalíciókat a tervezett megfeleléssel szembeni ellenhegemonia kialakulásában. A domináns hegemonia alkalmazkodásának példáit azonosítjuk, bemutatva a hegemonia fenntartását azáltal, hogy a társadalmi és politikai nyomás hatására a gyengébb csoportok korlátozott engedményeket kaptak a jótékonyági törvényjavaslatban.

KULCSSZÓSZÓK: Gramsci; NeoGramsci; Jótékonyági szervezetek; Hegemonia; Ellenhegemonia; Szállás; Új-Zéland; Elszámoltathatóság; Átláthatóság; Harmonizáció.

---

¹ Beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottsága számára, Jótékonyági törvényjavaslat, 2004.

Számviteli harmónia, neogramszki diszharmónia: Egy új-zélandi perspektíva

I BEVEZETÉS: SZÁMVITELI HARMÓNIA

A számviteli szakirodalom gyakran hirdette a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) feltételezett előnyeit (Alfredson, 2003; Haswell és McKinnon, 2003; Hegarty, 1997; Howieson és LangfieldSmith, 2003). Az IFRS támogatói azt állítják, hogy a gazdaságok számára hatalmas előnyökkel járnak a tranzakciós és megfelelési költségek csökkenése, a jobb összehasonlíthatóság, az átláthatóság és az elszámoltathatóság miatt. Ezzel szemben nagyon kevés számviteli szakirodalom problematizálja a számviteli harmonizáció jelenségét, és helyezi azt a tágabb társadalmi-politikai kontextusba (bár lásd Hines, 1989; Lehman, 2004; Arnold 2003; Arnold és Sikka, 2002; és Poullaos, 2004). Bár a szerzők elfogadják, hogy a neoliberais gazdasági elmélet (amelyből a számvitel a legitimitását meríti, vagy legalábbis ahogyan azt a harmonizációs szakirodalom sugallja) valóban a fenti eredményeket sugallja, megkérdőjeleznénk a priori feltételezéseinek empirikus érvényességét. Ez a tanulmány a szakirodalomban tapasztalható egyensúlyhiány kezeléséhez kíván hozzájárulni.

Új-Zélandon határozottan törekszenek az IFRS 2007-ig történő teljes körű bevezetésére, bár az IFRS-nek való megfelelés már 2005-től lehetséges. Jelenleg nem világos, hogy a tőzsdén nem jegyzett gazdálkodó egységek, beleértve az állami szektort és a jótékonyági szervezeteket, milyen mértékben kell megfelelniük az IFRS-nek. Ebben az értelemben Új-Zéland ideális helyzetet biztosít az IFRS-re való áttérés hirdett előnyeinek (beleértve a tőzsdén nem jegyzett gazdálkodó egységekre gyakorolt hatásokat is) vizsgálatára. Tekintettel a nemzetközi kereskedelem és mobilitás fontosságára egy olyan kis gazdaság számára, mint Új-Zéland, egy ilyen jelentős irányváltás jogi, kulturális, ideológiai és diszkurzív hatásai a számviteli eljárások irányítása tekintetében gazdag kutatási anyagot kínálnak a kritikus számviteli kutatók számára.

Ez a tanulmány neogramsziánus szemlélettel elemzi a számvitel által vezérelt strukturális változás valószínűsíthető hatásait, ahogyan azt az IFRS felé való elmozdulás és az IFRS elfogadása magában foglalja. Tekintettel arra a neogramsziánus meggyőződésre, hogy az intézmények hegemon és nem monolitikusak, a szerzők megkísérlik elemezni azokat az ellenkultúrákat és ellencsoportokat, amelyek ellenállnak (és valószínűleg továbbra is ellenállnak) az IFRS bevezetésének. A szerzők különösen azt a kiterjedt ellenállást vizsgálják meg, amely a 2004-ben az új-zélandi parlamentbe beterjesztett jótékonyági törvényjavaslattal szembeni ellenállásban nyilvánult meg. Következésképpen az az aggodalom, hogy a kisebbségi érdekek és lobbicsoportok alárendelése az IFRS-kapitalista hegemonia következménye lesz. Elemezzük, hogy a kultúrát és az ideológiát hogyan használták és használják fel a jótékonyági törvényjavaslat végrehajtásának és az IFRS-ek új-zélandi bevezetésének elősegítésére. Azonosítja azokat a szereplőket, szövetségeket és koalíciókat, amelyek lehetővé teszik az IFRS bevezetését és legitimitációját. Mivel a kultúra és az ideológia különbözik a gazdasági bázistól, de mégis kapcsolódik ahhoz, a tanulmány neogramszki szemléletet használ annak elemzésére, hogy a kultúrát és az ideológiát hogyan használják legitimitációs és keretezési technológiaként az IFRS új-zélandi elfogadásának keretrendszerének kialakításához.

A szerzők tudatában vannak annak, hogy el kell kerülni a gazdasági és történelmi determinista tendenciákat, amelyekbe a strukturalizmus néha beleesik. Azt mondják, hogy a hegemonia inkább egy széleskörű egyetértésen, mint egy társadalmi elit diktatórikus akaratán nyugszik (Levy és Egan, 2003). A hegemonia az:

... A társadalom domináns csoportjai, beleértve alapvetően, de nem kizárólagosan az uralkodó osztályt, uralmukat a "spontán" és a "spontán" hatalom biztosításával tartják fenn.

az alárendelt csoportok - köztük a munkásosztály - "beleegyezése" egy olyan politikai és ideológiai konszenzus tárgyalásos kialakításán keresztül, amely magában foglalja mind az uralkodó, mind az uralt csoportokat. (Strinati, 1995: 165)

A hegemonia elmélete arra tesz kísérletet, hogy megmagyarázza, hogyan képesek a domináns csoportok fenntartani a hatalmukat, és hogy a domináns csoportok képesek meggyőzni az alárendelt csoportokat, hogy elfogadják, átvegyék és interiorizálják értékeiket és normáikat. Ez a dolgozat azt elemzi (elsősorban dokumentumelemzéssel), hogy hogyan sikerült konszenzust elérni és fenntartani az érintett érdekelt felek között a jótékonyági törvényjavaslat és az azt kísérő új-zélandi IFRS-rendszer kapcsán. 2004-ben került az új-zélandi parlament elé a jótékonyági törvényjavaslat, amely előírja a jótékonyági szervezeteknek, hogy a jótékonyági státusz megszerzéséhez meg kell felelniük a törvényjavaslat keretrendszerének, és a pénzügyi beszámolási törvény későbbi felülvizsgálata révén a törvényjavaslat egyes jótékonyági szervezeteknek előírja, hogy megfeleljenek az IFRS-nek, a legtöbb más szervezetnek pedig, hogy megfeleljenek az IFRS néhány származékos IFRS-nek. Következésképpen, a kiválasztott bizottságok beadványainak vizsgálatából nyilvánvaló, hogy léteznek olyan ellencsoportok és ellenkultúrák, amelyek ellenzik az IFRS-nek való javasolt megfelelést és magának a keretrendszernek a létezését. Ezt szem előtt tartva a tanulmány elemezni fogja az új-zélandi IFRS-re való áttérés által érintett jótékonyági szervezetek és kis- és középvállalkozások (kkv-k) folyamatos ellenállását. A szerzők úgy vélik, hogy bár a vállalati hatalom (amelyet az IFRS ideológiája privilegizál; és a vállalati hatalom növekedése természetesen összefonódik az IFRS-re való áttérés sikerével) sokkal nagyobbak tűnik, mint más társadalmi szereplőké, mégis vitatható. Ez a dokumentum ezt a versenyt kívánja dokumentálni és remélhetőleg megerősíteni.

A tanulmány megvizsgálja, hogy a gyengébb csoportok hogyan kerülnek a közvetlen konfrontációt a nagyobb hatalommal rendelkező, bebetonozott csoportokkal, és ezért alulról próbálnak aláásni "koalíciók, partnerségek és stratégiai szövetségek kialakításával". Láthatjuk például, hogy a jótékonyági szervezetek és a kkv-k lobbiznak a kijelölt bizottságoknál. Ez a domináns hegemoniával szembeni elégedetlenség közvetett kifejeződése. Az a tény, hogy ezek a gyengébb csoportok korlátozott engedményeket kaptak a jótékonyági törvényjavaslatban, ahogy az a parlamenti folyamat során előrehaladt, a társadalmi és politikai nyomással szembeni "alkalmazkodás" példája.

Annak érdekében, hogy a hegemonia szerepét és az ellenhegemonia kialakulását az állami kormányzás egy konkrét aspektusával, nevezetesen a jótékonyági törvényjavaslattal kapcsolatban vizsgáljuk meg, ez a tanulmány a következőképpen jár el. A tanulmány első részében áttekintést nyújtunk a jótékonyági törvényjavaslatról, valamint bemutatjuk a törvényjavaslat szerinti pénzügyi számviteli követelmények és a pénzügyi beszámolási törvény kormányzati felülvizsgálata és az IFRS bevezetése közötti feszültséget. A második részben bemutatjuk Antonio Gramsci elméletét, valamint a hegemoniaelmélet neogramsciánus fejleményeit. Ezt az elméleti áttekintést használjuk fel a jótékonyági törvényjavaslattal kapcsolatos politikai folyamat és retorika magyarázatára és elemzésére. A dolgozat harmadik részében felvázoljuk a tanulmányban alkalmazott kutatási módszertant, különös tekintettel az adatgyűjtésre és a dokumentumelemzésre. A negyedik részben bemutatjuk a kormányzat retorikáját a jótékonyági törvényjavaslattal és a pénzügyi beszámolási struktúrát kísérő változásokkal kapcsolatban, beleértve az IFRS bevezetését. Ennek a retorikának a vizsgálatához megvizsgáljuk a jótékonyági szektor különleges szerepét és funkcióját az új-zélandi kultúrában, közösségekben és társadalomban. Az ötödik szakasz részletesen bemutatja, hogy a jótékonyági szervezetek milyen ellenhegemoniákat és ellenkultúrákat alakítottak ki a "túláságosan megterhelő"

jótekonysági törvényjavaslat bevezetésével szembeni ellenállásként a megfelelési költségek, az éves beszámolási kötelezettség, a pénzügyi jelentések tartalma (IFRS-megfelelés) és a jótekonysági bizottság finanszírozása tekintetében. Végezetül, a

dokumentum felvázolja a kormány lépéseit, amelyekkel elosztatja ezeket az aggályokat, hogy a törvényjavaslat elfogadhatóbb legyen a jótékonyági szektor számára.

II A JÓTÉKONYSÁGI TÖRVÉNYJAVASLAT ÁTTEKINTÉSE

2000 júniusában az akkori közösségi és önkéntes szektorért felelős miniszter, Steve Maharey parlamenti képviselő nyilvánosan elismerte a közösségi, önkéntes és maori szervezetek fontosságát az új-zélandi társadalom egészségében és jólétében.² 2001 decemberében a kormány aláírta a "Kormányzati szándéknyilatkozat a közösségek és a kormányzat kapcsolatának javítására" című dokumentumot, amelynek eredményeként 2003-ban konzultáció útján létrehozták a Községi és Önkéntes Szektor Hivatalát. A jótékonyági törvényt az akkori főügyész, a tiszteletreméltó Margaret Wilson, parlamenti képviselő terjesztette be az új-zélandi parlamentbe a következő napokon

2004. március 30. A törvényjavaslat lényegében azt javasolta, hogy a kormány folytassa "a kormány elkötelezettségét az önkéntes és közösségi szektorral való kapcsolatának javítása és támogatásának megerősítése iránt".³ A Gazdaságfejlesztési Minisztérium szerint a törvényjavaslat célja "a jótékonyági szektor elszámoltathatóságának és átláthatóságának javítása, valamint a bejegyzett szervezetekbe vetett közbizalom erősítése" (Gazdaságfejlesztési Minisztérium, 2004).

A A jótékonyági szervezetek fokozott elszámoltathatóságának retorikája?

Nehéz elkülöníteni egy konkrét eseményt vagy okot, amely a jótékonyági szektor fokozott szabályozására való felhíváshoz vezetett, bár számos olyan lehetséges esemény és esemény van, amelyek együttesen a fokozott szabályozásra való felhíváshoz vezettek. Különösen az elmúlt években több olyan, a jótékonyággal való visszaéléssel és közalapítványokkal kapcsolatos, nagy nyilvánosságot kapott eset történt, amelyek a kormány részéről a legitimitási válság kezelésére irányuló válaszreakciót eredményezhettek (például a Gay Parade - Auckland; Dean Lonergan's Fight For Life; Soccer New Zealand és számos más). Mellékesen megjegyzendő, hogy ez azt eredményezte, hogy a kormány a számviteli információkat a közbizalom helyreállítására használta fel, és közvetve igazolhatja az IFRS mint a nagyobb elszámoltathatóságot és átláthatóságot biztosító keretrendszer hatékonyságát. Ezek az esetek azt is megmutatták, hogy az adóhivatal (IRD) képtelen kezelni az ilyen visszaéléseket, mivel a legtöbb esetben már túl késő volt visszaszerezni a pénzeszközöket. Az IRD beavatkozásai nem képesek megteremteni és fenntartani az adományozók bizalmát, mivel általában utólagos beavatkozásról van szó.

A negyedik munkáspárti kormány által 1984 óta folytatott liberalizációs és privatizációs politika, amelyet az azt követő nemzeti és munkáspárti kormányok folytattak, az állam folyamatos visszaszorulásához vezetett, ami komolyan befolyásolja az állam azon képességét, hogy fenntartsa és biztosítsa a nagyon szükséges szociális szolgáltatásokat. Meggyőződésünk, hogy az államnak a szociáldemokráciával összhangban felelőssége van az emberek felé, hogy alapvető szociális szolgáltatásokat nyújtson, és az állam visszaszorítása "átadta a felelősséget" a jótékonyági szervezeteknek, hogy átvegyék a hiányt. Azzal, hogy a jótékonyági szervezetek adómentességet kapnak, a kormány elismeri a nyújtott létfontosságú szociális szolgáltatásokat. Azzal azonban, hogy nagyobb elszámoltathatóságot követel a jótékonyági szervezetektől, a kormány eltereli a figyelmet arról az évről, hogy elsősorban nekik kellene nyújtaniuk ezeket a létfontosságú szolgáltatásokat. Az ironia az, hogy a jótékonyági szervezetek fontos szerepének elismerésével és azáltal, hogy megkövetelik

---

² Fontos megjegyezni, hogy ez a dokumentum kizárólag a jótékonyági törvényjavaslatot és az azt kísérő retorikát vizsgálja. Ennek fényében tudatában vagyunk annak, hogy Új-Zélandon már legalább tizenöt éve folyik vita a jótékonyági szervezetek szabályozásáról. Ezért ez a dokumentum korlátozott elemzést tartalmaz. Úgy véljük azonban, hogy ez a részletes vizsgálat jól illusztrálja a jótékonyági szektorban a kormányzás szükségességéről és megfelelő formájáról folyó vitát.

³ Tisztelt Margaret Wilson, parlamenti képviselő, 2004. március 30.

a nagyobb elszámoltathatóság érdekében az állam akadályozhatja a jótékonyági szervezetek azon képességét, hogy olyan szolgáltatásokat nyújtsanak, amelyeket hagyományosan az állam nyújt. Érdekes megfigyelni azt a "piaci nyelvet" is, amely a kormány retorikáját keretezi, olyan kifejezéseket használva, mint "adományozói bizalom", "nagyobb elszámoltathatóság", "nagyobb átláthatóság" és így tovább. Így elfogadják, hogy az adományozói piacnak biztosítania kell a szükséges forrásokat a kulcsfontosságú szociális szolgáltatások fenntartásához és biztosításához, amelyeket a kormány már nem nyújt. Következésképpen a jótékonyági rendelet hallgatólagos feltételezése az, hogy a fokozott elszámoltathatóság és átláthatóság nélkül az adományozói piac nem biztosítana megfelelő forrásokat az említett szociális szolgáltatások nyújtásának folytatásához.

A jótékonyági törvényjavaslat szükségességét ebben a konkrét időpontban a kormány politikájában 1984 óta bekövetkezett és 1999-ben újjáalakult nyilvánvaló változás is szemlélteti. Az 1984-1998 közötti időszakot lényegében az új-zélandi állami vagyon privatizációjával és az állam visszaszorulásával lehet jellemezni. A könnyed szabályozás ezen időszakát azonban általában sikertelennek ítélték a stagnáló gazdaság és a gyenge versenyképesség növekedése miatt. Válaszul az 1999-ben hivatalba lépett munkáspárti koalíciós kormány egy sor lépést tett az új-zélandi szabályozási keret újjáalakítására, beleértve a Kereskedelmi Bizottság hatáskörének és finanszírozásának növelését, a távközlési szabályozó hatóság, a villamosenergia-ágazat szabályozó hatóságának bevezetését, valamint az Értékpapír Bizottság hatáskörének megerősítését. A szabályozási környezet ezen alapvető változásai megnövelték a kormány részvételét a kereskedelmi szektorban, és ezért a jótékonyági törvényjavaslat természetes átmenetnek tekinthető az egyik szektorból a másikba.

B Új-Zéland parlamenti folyamata - A jótékonyági törvényjavaslat előrehaladása

A jótékonyági törvényjavaslatot 2004. március 30-án olvasták először a Parlamentben, ahol azt a szociális szolgáltatásokkal foglalkozó bizottságnak küldték el megfontolásra. A törvényjavaslat célja egy jótékonyági bizottság létrehozása "a jótékonyági szervezetek és az engedélyezett kedvezményezettek nyilvántartásba vétele és ellenőrzése annak biztosítása érdekében, hogy az adókedvezményben részesülő szervezetek továbbra is jótékonyági célokat szolgáljanak és egyértelmű közhasznúságot biztosítsanak".⁴ A törvényjavaslat célja:

- 1) Létrehozza az 5 tagú jótékonyági bizottságot, meghatározza feladatait és hatáskörét, és előírja, hogy teljesítse kötelezettségeit.
- 2) Rendelkezzen a szervezetek jótékonyági szervezetként való nyilvántartásba vételéről.
- 3) rendelkezzen a szervezetek és alapok jóváhagyott kedvezményezettként történő nyilvántartásba vételéről; és
- 4) A jótékonyági szervezetek, az engedélyezett kedvezményezettek és bizonyos más személyek számára bizonyos kötelezettségek teljesítését írja elő.

A törvényjavaslat előírja, hogy a jövedelemadó-mentességet megtartani vagy elérni kívánó jótékonyági szervezetek regisztráltassák magukat a Bizottságnál. Röviden, a jótékonyági szervezetek továbbra is működhetnek majd regisztráció nélkül, de a nem regisztrált jótékonyági szervezetek nem lesznek mentesek a jövedelemadó alól.

A különbizottság felhívta az érdekelt feleket, hogy nyújtsanak be

észrevételeket, amelyeknek 2004. június 3-ig kellett beérkezniük. 753 beadvány érkezett, túlnyomórészt jótékonyági szervezetektől. E beadványok egy része, összesen 161, lehetőséget kapott arra, hogy közvetlenül találkozzon a kijelölt bizottsággal, és a

---

⁴ Új-Zélandi Parlamenti Könyvtár, 1084. számú törvényjavaslatok összefoglalója.

A bizottság tanácsot kapott a Gazdasági Fejlesztési Minisztériumtól, az Adóhivataltól, a Szociális Fejlesztési Minisztériumtól, a Kincstártól és a parlamenti jogtanácsostól (a Szociális Szolgáltatások Különbizottság jelentése, 2004). A bizonyítékok meghallgatása és mérlegelése után a különbizottság egy sor módosítást javasolt a törvényjavaslathoz. A benyújtási folyamatból származó javasolt módosításokkal kapcsolatban a különbizottság konzultált egy 30 jelentős jótékonyági és ágazati szervezetből álló csoporttal. A Szociális Szolgáltatások Különbizottsága ezt követően 2004. december 17-én terjesztette a Parlament elé a különbizottsági jelentését. A jótékonyági törvénytervezet második és harmadik olvasata 2005. április elején sürgősségi eljárással került a Parlament elé. A törvényt 2005. április 13-án fogadták el parlamenti törvényként (jogszabály). A 2005. évi jótékonyági törvény jogi rendelkezéseinek teljes hatálya 2005. július 1-jén lépett hatályba.

C Feszültség - Az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény egyidejű felülvizsgálata

A javasolt rendeletek egyik legaggasztóbb vonatkozása az volt, hogy a jótékonyági törvényjavaslat 54. szakasza szerint a jótékonyági szervezeteknek éves beszámolót kell készíteniük és benyújtaniuk a jótékonyági bizottságnak. Az éves beszámoló célja a jótékonyági szektor elszámoltathatóságának és átláthatóságának javítása, valamint a nyilvántartásba vett szervezetekbe vetett közbizalom erősítése. A jótékonyági szervezetek számára a folyamat legaggasztóbb aspektusa az volt, hogy a pénzügyi beszámolási standardok részletei az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény folyamatban lévő, párhuzamos felülvizsgálatának tárgyát képezték. A jótékonyági szervezeteknek azzal a javaslattal kellett szembenéznük, hogy a jótékonyági törvényjavaslat a pénzügyi beszámolási törvényen keresztül a jótékonyági szervezetek jelentős részének előírja az IFRS-nek való megfelelést, és a jótékonyági szervezetek többségének a számviteli standardok sokkal részletesebb és szigorúbb mértékének kell megfelelnie, mint amire korábban szükség volt. Más szóval, a jótékonyági szervezeteket arra kérték, hogy véleményezzék az éves pénzügyi beszámolót, anélkül, hogy bármilyen elképzelésük lett volna ezen éves beszámolók tartalmáról (mivel azokat rendelet írja majd elő) vagy a szükséges pénzügyi beszámolási standardokról.

2004 márciusában a Gazdasági Fejlesztési Minisztérium kiadott egy vitaanyagot "Az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény felülvizsgálata, 1. rész: A pénzügyi beszámolási struktúra" címmel (Gazdasági Fejlesztési Minisztérium, 2004). A vitaanyag az új-zélandi pénzügyi beszámolás jelenlegi helyzetére, valamint a szabályozási hatásokra és az IFRS bevezetésére összpontosított. A vitaanyag különösen Új-Zéland többszintű számviteli és beszámolási keretrendszerét vizsgálta, beleértve a mentesített társaságokat, az Institute of Chartered Accountants of New Zealand (ICANZ) *differenciált beszámolási keretrendszerét*, valamint általában a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számvitelét. A vitaanyag úgy vélte, hogy a KKV-k differenciált elszámolásának új-zélandi megközelítését "javítani, tisztázni és belsőleg következetesebbé tenni" lehetne (Ministry of Economic Development, 2004). Röviden, a Gazdaságfejlesztési Minisztérium azt javasolta, hogy minden gazdálkodó egységre vonatkozóan egyszerűsített, háromszintű rendszer legyen érvényben. Lényegében a vitaanyag minden gazdálkodó egységnek, beleértve a jótékonyági szervezeteket is, meg kellett felelnie az 1. szint (eredményszemléletű számvitel az IFRS-re való hivatkozással) vagy a 2. szint (IFRS) beszámolási követelményeinek.

Az érintett felektől észrevételeket kértek. Számos benyújtó aggódott amiatt, hogy minden jótékonyági szervezetre vonatkozna az 1. vagy a 2. szintű jelentéstételi kötelezettség, ami potenciálisan jelentős megfelelési költségekkel járna az összetett pénzügyi jelentések elkészítése, előállítás és könyvvizsgálata során. A jótékonyági szervezetek megkérdőjelezték az IFRS-nek a jótékonyági szervezetek pénzügyi beszámolási követelményeire való alkalmasságát, megkérdőjelezve az általános pénzügyi beszámolási követelmények alkalmazhatóságát és alkalmasságát

a jótékonyági szervezetek szerkezetének és szerepének pontos és megfelelő tükrözésére (Ministry of Economic Development, 2004).

Az érintett felek által benyújtott észrevételek mérlegelését követően a Gazdasági Fejlesztési Minisztérium kiadta "Az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény 2. részének felülvizsgálata" című dokumentumot (Gazdasági Fejlesztési Minisztérium, 2004). A minisztérium azt javasolta, hogy a bejegyzett jótékonyági szervezetek számára a jótékonyági törvény értelmében háromszintű pénzügyi beszámolási keretet vezessenek be, amely az éves bevétel szerint differenciált. A pénzügyi beszámolók előírt tartalmát a jótékonyági szektorral, a Charities Commission (Jótékonyági Bizottság) konzultálva az újjáalakult számviteli standardokat meghatározó testület által meghatározott pénzügyi beszámolási standardok határoznák meg, hivatkozva Új-Zélandnak az IFRS bevezetésére vonatkozó kötelezettségvállalására. A jótékonyági szektornak tehát lesznek jótékonyági célú beszámolási kötelezettségei, de ezek az IFRS-eket fogják tükrözni. A pénzügyi beszámolási követelmények pontos részleteit a jótékonyági törvény szerinti rendeletekben fogják kihirdetni (amint az megkapja a királyi jóváhagyást). A Gazdaságfejlesztési Minisztérium szem előtt tartotta, hogy a jótékonyági törvény kimondott célja az elszámoltathatóság és az átláthatóság biztosítása, és ennek fényében a pénzügyi beszámolási standardok előírása mögött az áll, hogy "nyilvános elszámoltathatóságot kell biztosítani ... a közpénzekből vagy közforrásokból származó pénzzel kapcsolatban" (Gazdaságfejlesztési Minisztérium, 2004). Röviden, a javasolt többszintű beszámolási rendszert az alábbi táblázat mutatja be.⁵

1. táblázat: Várható pénzügyi beszámolási követelmények			
	Jövedelem	Lehetséges jelentéstétel követelmények	Ellenőrzési követelmények
Kis	Kevesebb, mint \$100,000	Bevételek és kifizetések	Nincs
Közepes	100,000 dollártól \$2,500,000	Elhatárolás szerinti elszámolás	Független felülvizsgálat
Nagy	Nagyobb, mint \$2,500,000	A nemzetközi pénzügyi beszámoláson alapuló követelmények Szabványok	Teljes auditálás

1. táblázat: Várható pénzügyi beszámolási követelmények a Pénzügyi és Pénzügyi Jelentéstételi törvény és a jótékonyági törvényjavaslat

Ennek az összefüggésnek a fényében, beleértve a jótékonyági törvénytervezetet és az IFRS egyidejű bevezetését Új-Zélandon, most Antonio Gramsci elméleti keretét fogjuk megvizsgálni annak érdekében, hogy megértsük a javasolt szabályozás által érintett különböző felek által alkalmazott retorikát.

III NEOGRAMSCIÁNUS ELMÉLET

Az alábbiakban megpróbáljuk felvázolni azokat a kulcsfogalmakat, amelyek Gramsci hegemonia és ellenállás koncepcióját megalapozzák. Ez magában foglalja a hegemonia (és a hozzá kapcsolódó államfelfogás), valamint az ellenhegemonia, az ellenkultúra, az alkalmazkodás, az ideológia és a kultúra fogalmainak tárgyalását. Ez egy működőképes vázlatot fog nyújtani egy koherens elméleti struktúra kialakításához a jótékonyági törvényjavaslat elemzéséhez.

Először a legjelentősebb gramscianus fogalmat, a hegemoniát fogjuk megvizsgálni.

---

⁵ Megjegyzendő, hogy a jótékonyági szervezeteknek a pénzügyi beszámolójukban valójában mit kell teljesíteniük.

A Hegemónia

A hegemónia központi fogalom Gramsci munkásságában.⁶ Ez a társadalmon belüli erős csoportok elérésének, fenntartásának és támogatásának bonyolult egyensúlya. Röviden, a hegemoniát úgy értelmezik, mint "a széles körű egyetértés kifejeződését, amely az eszmék elfogadásában nyilvánul meg, és amelyet anyagi erőforrások és intézmények támogatnak" (Williams, 1977: 112). Olyan politikai hatalom, amely az intellektuális és erkölcsi vezetésből, tekintélyből vagy konszenzusból fakad, megkülönböztetve a katonai uralomtól. Egy domináns csoport alakítja ki és tartja fenn a hegemoniát a civil társadalomban azáltal, hogy kulturális és politikai konszenzust hoz létre szakszervezeteken, politikai pártokon, iskolákon, médián, egyházon és más önkéntes egyesületeken keresztül. Ebben az értelemben a kulturális perspektívák a domináns csoport javára torzulnak. Bár a történelem, a kulturális és a politikai hatalom bármely téren ritkán ért el tökéletes egyensúlyt, a hegemónia bizonyos kulturális meggyőződések, értékek és gyakorlatok megerősödését eredményezi, mások részleges kizárásával. Történelmileg a kapitalizmusban, tekintettel Gramsci hegemoniafelfogására, a középosztálybeli értelmiségiek a hegemónia "adminisztrátorai", "a kapitalista kultúra szervezői és konszenzusteremtői" (Strinati, 1995: 163).

Gramsci számára a hegemónia elméletének két kulcsfontosságú építőköve van: 1) a széleskörű egyetértés fogalma; 2) Gramsci megfogalmazása az államról.

1 Széleskörű hozzájárulás

Strinati a következő idézettel fejt ki a széles körű hozzájárulás fogalmát:

... A társadalom domináns csoportjai, beleértve alapvetően, de nem kizárólagosan az uralkodó osztályt, úgy tartják fenn uralmukat, hogy az alárendelt csoportok - beleértve a munkásosztályt is - "spontán beleegyezését" biztosítják egy olyan politikai és ideológiai konszenzus tárgyalásos felépítésén keresztül, amely magában foglalja mind az uralkodó, mind az uralt csoportokat. (Strinati, 1995: 165)

A hegemónia elmélete tehát azt feltételezi, hogy a társadalom domináns csoportja meggyőzte a társadalom más csoportjait, hogy fogadják el a domináns csoport erkölcsi, politikai és kulturális értékeit (Simon, 1982: 21). A széleskörű egyetértésre vonatkozó állítás potenciálisan félrevezető, mivel Gramsci, úgy tűnik, megelégedett a többségi uralom fogalmával, vagyis a hegemónia a lakosság többségének egyetértését feltételezi. Gramsci elfogadta, hogy az e hozzájárulás megszerzéséhez szükséges eszközök nem feltétlenül békés folyamatok, és sok tárgyalást igényelhetnek, vagy - nyersen szólva - fizikai erőszakot vagy a kényszer más formáit is magukban foglalhatják (Gramsci 1971: 261). Általában tehát a hegemónia és a társadalmi ellenőrzés módja a konszenzuson alapuló uralom, ahol a domináns csoport világnézetét önként asszimilálják a társadalom szövetébe. De ahol szükséges, a hegemon vezető fenntartása, a hegemoniát fenyegető veszélyek elhárítása érdekében a társadalmi kontroll fenntartásához szükség lehet kényszerítő ellenőrzésre. A széleskörű beleegyezés fogalmának összefoglalására azonban a következő idézet alkalmas:

Azt lehet állítani, hogy Gramsci elmélete szerint az alárendelt csoportok nem azért fogadják el az uralkodó csoport eszméit, értékeit és vezetését, mert fizikailag vagy mentálisan erre kényszerítik őket, vagy mert ideológiailag indoktrinálják őket, hanem mert saját okuk van rá. (Strinati, 1995: 166)

⁶ Gramsci a hegemonia fogalmának kidolgozását Vlagyimir Leninnek és Benedetto Crocénak tulajdonítja (egy olasz filozófus, akire Gramsci munkásságának nagy részét összpontosította, mivel Gramsci Crocét a kapitalista hegemonia és az olaszországi faszizmus felemelkedésének szimbólumának tekintette). Lásd (Gramsci 1971: 5556).

A hegemonia erőteljes eszköz, amely kapcsolódik a kultúrához és az ideológiához, de fontos, hogy ezektől a fogalmaktól független. A hegemonia a kultúrát és az ideológiát egyaránt formálja, következésképpen egyszerre része és különálló. Gramsci számára a kultúra átfogó fogalom volt, amely a társadalmi folyamat egészére vonatkozott, valamint arra, hogy az egyének hogyan határozzák meg és alakítják életüket. Az ideológia annyiban különbözik, hogy a jelentések és értékek rendszerét alkotja, és egy adott osztályérdek kifejeződése vagy kivetülése. Williams számára tehát az a forma, amelyben ez a tudat kifejeződik, egyben annak ábrázolása is, hogy ezt hogyan irányítják, mivel "... téves értelmezése annak, hogy a világ valójában milyen" (Williams, 1992: 27). Williams a következőképpen ábrázolja a hegemonia, a kultúra és az ideológia eme összefüggő különállását:

A "hegemonia" túlmutat a korábban meghatározott "kultúrán", mivel ragaszkodik ahhoz, hogy az "egész" társadalmi folyamatot a hatalom és befolyás konkrét elosztásához kapcsolja. Azt mondani, hogy a "férfiak" határozzák meg és alakítják egész életüket, csak elvontan igaz. Bármely tényleges társadalomban vannak sajátos egyenlőtlenségek az eszközökben, és így a folyamat megvalósításának képességében is. Egy osztálytársadalomban ezek elsősorban az osztályok közötti egyenlőtlenségek. Gramsci tehát bevezette az uralom és az alárendeltség szükséges felismerését egy olyan folyamatba, amelyet azonban még mindig egész folyamatként kell felismerni. (Williams, 1977: 108).

A kultúra, az ideológia és a hegemoniához való kapcsolódás fontosságának újrafogalmazásában Gramsci inkább "dialektikusnak", mint "determinisztikusnak" tekinthető (ez Marx és sok marxista kritikája), így ennek fényében a hegemonia elmélete a hegemonia, a kultúra és az ideológia kölcsönös függőségét, fontosságát és autonómiáját igyekszik felismerni (Fraser 1992, 175). Ennek következtében tehát a hegemoniát "a hatalom diszkurzív arcának" tekintik:

Ez az a hatalom, amely egy társadalom "common sense"-jét vagy "doxáját", a társadalmi valóság magától értetődő leírásainak alapját, amelyek általában magától értetődőek. Ez magában foglalja a társadalmi helyzetek és társadalmi szükségletek hiteles meghatározásának hatalmát, a legitim nézeteltérések világának meghatározására és a politikai napirend alakítására vonatkozó hatalmat. A hegemonia tehát a domináns társadalmi csoportok előnyös helyzetét fejezi ki a diskurzus tekintetében. (Fraser 1992, 179).

2 *Az állam*

Gramsci államról szóló megfogalmazása létfontosságú a hegemonia fogalmának megértéséhez. Gramsci számára az állam sokkal tágabb, mint az állam hagyományos nyugati felfogása, és magában foglalja mind a köz-, mind a magánfunkciókat. Gramsci a *Börtönfeljegyzések* több pontján is ábrázolja ezt a kettősséget az állam alkotmányában:

Az állam egyenlő a politikai társadalommal és a civil társadalommal (más szóval a kényszerítés páncéljával védett hegemonia). (Gramsci 1971: 259).

Kijelenti továbbá, hogy nem szabad a hagyományos felfogásra szorítkoznunk, hanem az államapparátus tágabb értelmezésére van szükség:

... Az államot nemcsak a kormányzat apparátusaként kell értelmezni, hanem a "hegemonia" vagy a civil társadalom "magán" apparátusaként is. (Gramsci 1971: 263).

Amint arra a hegemonia fenti meghatározásaiban utaltunk, egy domináns csoport alakítja ki és tartja fenn a hegemoniát mind a politikai, mind a civil társadalomban (az államban). Ami az állam kiterjedését illeti a civil társadalomban, a hegemonia a kulturális és politikai konszenzus megteremtésével valósul meg a szakszervezeteken, politikai pártokon, iskolákon, médián, egyházon és más önkéntes egyesületeken keresztül. A civil társadalom és annak az államba való integrációja Gramsci hegemoniájának szerves részét képezi. Gramsci számára az iskola az alapvető intézmény az egész hegemon apparátuson belül, bár Gramsci nagyon rugalmasan határozza meg az iskolát. Az iskolák definíciója szerint "magánkezdeményezések és -tevékenységek", valamint magánegyesületek, például szakszervezetek és politikai pártok. Gramsci fogalma szerint minden olyan intézményt, amelynek széles értelemben vett nevelési kapacitása vagy dogmája van, "iskolának" lehet tekinteni.

Fontos röviden megvizsgálni a történelmi tömb fogalmát és az államhoz való viszonyát. A "történelmi tömb" a hegemonia elérésének folyamatát jelenti; azt, hogy a domináns csoport hogyan manőverezzi magát a befolyás és az ellenőrzés viszonyába más, egymással versengő társadalmi erők felett. Gramsci számára tehát az állam különböző formái az egyes történelmi blokkok (az uralom megszerzéséért folytatott küzdelem és folyamat) kifejeződései. Ezért a hegemonia, az állam és a történelmi blokk közötti összefüggést "állam-polgári társadalom komplexumnak" nevezik (Gramsci 1971: 261).

B CounterHegemony

A gramscianus hegemonia az erkölcsi és szellemi tekintélyen vagy vezetésen keresztül történő, egyetértésen alapuló uralomra utal. Ez azonban nem követeli meg, és nem is teszi szükségessé, hogy az egész társadalom elfogadja a domináns hegemon pozíciót. A hegemon elmélet középpontjában a "többség uralkodik" elve áll. Ebből adódóan egyértelmű, hogy csoportok kialakíthatnak alternatív álláspontokat, amelyek szemben állnak a domináns hegemoniával vagy azzal ellentétesek. Például Gramsci szülőhazájával, Olaszországgal kapcsolatban sok feszültség volt az iparosok (hagyományosan északon) és a parasztság (hagyományosan délen) között. Gramsci 1926-os "*A déli kérdésről*" című esszétervezetében a "proletariátus hegemoniájára" mint az uralkodó osztály hegemoniájának ellenpontjára utal. Ezt a "proletariátus hegemoniáját a proletárdiktatúra és a munkásállam társadalmi alapjaként" határozza meg. Ennek az "ellenhegemoniának" a forradalmi képességére hivatkozva Gramsci ezt a "*társadalmi alapot*" magyarázza:

... a proletariátus annyiban válhat vezető és uralkodó osztállyá, amennyiben sikerül létrehoznia az osztályszövetségek olyan rendszerét, amely lehetővé teszi számára, hogy a dolgozó népesség többségét a kapitalizmus és a burzsoá állam ellen mozgósítsa ... ez annyit jelent, amennyiben sikerül megszereznie a széles paraszti tömegek egyetértését ... (Gramsci, 1971: 443).

Gramsci nem értett egyet a marxizmus gazdasági determinizmusával, és a marxista elméletnek ezt az aspektusát igyekezett kiküszöbölni. Ennek következtében megnőtt az ellenhegemonia és a forradalom lehetősége. A gazdasági determinizmus felszámolásának két alapvető szempontja van. Először is, Gramsci úgy vélte, hogy a gazdasági válságok önmagukban nem borítják fel a kapitalizmust. Így az emberi cselekvés a történelmi változás és a kapitalizmus elleni küzdelem folyamatának konstitutív eleme. Másodsor, az osztályharc felfogásának tágabbnak kell lennie, mint a burzsoázia megdöntésére való törekvés. Gramsci számára az osztályharcnak magában kell foglalnia az eszméket és ideológiákat (Gramsci, 1971: 446).

Az ellenhegemoniáknak önmagukban is van bizonyos fokú hatalmuk, mivel az

ellenhegemónia olyan stratégia, amely az állam vagy az uralkodó hegemónia mértékének ellenőrzésére irányul. Gramsci azonban felismerte, hogy a különböző ellenhegemóniák sokasága

hegemóniák sokkal kevésbé sikeresek az állam ellenőrzésében, alapvetően az "oszd meg és uralkodj" képességének köszönhetően. Mindazonáltal Gramsci azt állította, hogy a valódi ellenhegemón "irányítás" csak úgy érhető el, ha figyelembe vesszük más csoportok és társadalmi erők érdekeit, és megtaláljuk a módját, hogy ezeket a saját érdekeinkkel kombinálva erősebb kollektív ellenhegemóniát alkossunk. Ha például a munkásosztály hegemóniát akar elérni, akkor türelmesen ki kell építenie a "szövetségek" "hálózatát" más társadalmi kisebbségekkel. Ezeknek az új koalícióknak ideális esetben tiszteletben kell tartaniuk a mozgalom autonómiáját, hogy minden csoport hozzájárulhasson egy erős ellenhegemón mozgalom kialakításához.

C Szállás és forradalom

A hegemónia az állandó újraszabályozás és újratárgyalás folyamata. Az antagonizmus, a konfliktus, a vita, az ellenhegemónia kialakulása és a szövetségépítés révén Gramsci elismeri, hogy az uralkodó hegemónia a domináns hegemónia módosításával és újrakonstruálásával próbál alkalmazkodni az aggályokhoz. Ez az újraszabályozási és újratárgyalási folyamat lehetőséget biztosít az uralkodó hegemónia számára, hogy megerősítse és folytassa uralkodó befolyását. Ebben az értelemben az uralkodó hegemónia alkotmánya eleve rugalmas, mivel számos formát és pozíciót képes felvenni annak érdekében, hogy ellensúlyozza az uralkodó hegemónia fenntartását fenyegető veszélyeket. Az ellenhegemónia pozícióját tekintve azonban ez az alkalmazkodás negatív is lehet, abban az értelemben, hogy az alkalmazkodás egyben az uralkodó hegemónia (a korábbiánál teljesebb formában történő) visszaállítását is jelenti, azzal a potenciállal, hogy az ellenhegemón mozgalom által jelentett fenyegetést elnyomja. Gramsci megjegyzi, hogy ez az alkalmazkodás nem feltétlenül békés eszközökkel történik, és szükség esetén fizikai erőszakot is lehet alkalmazni a társadalmi kohézió fenntartása érdekében.

A forradalom valós lehetőség a hegemónia gramscianus felfogása szerint. Miközben a domináns hegemónia fenntartását fenyegető bizonyos veszélyeket el lehet fogadni, időnként kialakulhat egy "szerves válság", amelyben a domináns csoport kezd szétesni.⁷ Az uralkodó hegemónia ilyen meggyengülése lehetőséget teremt egy kisebb osztály számára, hogy "kitörje osztálykorlátainak bilincseit", és egy erős ellenhegemón mozgalmat építsen ki, amely képes kihívást intézni a fennálló rend ellen, és a korábbi hegemóniát ennek az ellenhegemón mozgalomnak a hegemóniájával helyettesíteni.

A modern társadalmakban a "forradalmi" társadalmi változások kulcsa tehát nem a kritikus osztálytudat spontán ébredésén múlik, ahogy Marx megjósolta, hanem egy új érdekszövetség, egy alternatív hegemónia vagy "történelmi blokk" előzetes kialakulásán, amely már kialakította a maga összetartó világképét (Williams, 1992: 27).

D Neogramszki hegemónia

A neogramscianus elméleti perspektívából indul ki ez a tanulmány. Az eddigi elméleti vita azonban szinte kizárólag a gramscianus elmélet ábrázolására összpontosított, kevés hangsúlyt fektetve a "neo"-ra. A következő fejezet a neogramscianus elmélet főbb tételeinek felvázolására törekszik. Mielőtt ezt megtennénk, érdemes elismerni, hogy a neogramscianus elmélet, ellentétben néhány más "neóval", valóban nagymértékben merít az eredeti teoretikusból. Röviden, a neogramscianus perspektíva két dolgot tesz

---

⁷ Ez azonban korlátozott lehetőség, és ha az alárendelt osztály nem él a lehetőséggel, akkor az

erőviszonyok ismét az uralkodó osztály felé tolódnak el, amely a tárgyalásos szövetségek új mintája alapján újra megteremti hegemóniáját.

dolgok: 2) növeli a gramsciánus elmélet fogalmi építőköveinek rugalmasságát. Fontos, hogy a neogramsciánus teoretikusok túlnyomó többsége elfogadja, hogy az 1920-1930-as évek fasiszta Olaszországában elhelyezett gramsciánus elmélet különösen találóan ábrázolta a helyzetet. Következésképpen a hegemonia elmélete nyitott az újraértelmezésre és a különböző helyzetekben történő adaptációra. A hegemoniaelmélet legfontosabb alaptételei ugyanazok maradnak, de a fejlődés a peremterületeken történik.⁸ A következőkben röviden bemutatjuk a neogramsciánus elmélet főbb fejleményeit, és elemezzük az ebben a tanulmányban alkalmazott legfontosabb feltevéseket.

1 NeoGramsciánus elmélet

Mint fentebb említettük, a neogramsciánus elmélet fejlődése két elemre összpontosít: a) a hegemonia területének kiszélesítése; b) a gramsciánus elmélet fogalmi építőköveinek rugalmasságának növelése.

(a) A hegemonia területének kiszélesítése

Számos kulcsfontosságú fejlemény van:

- 1) A politika lényege: Laclau és Mouffe, Butler, Žižek és Derrida Gramsci hegemoniáját a politika lényegeként értelmezték és elméletileg megalapozták. Az eszme hatalmán keresztül a hegemonia megteremtésénél és tárgyalásánál a hasonló, eltérő és ellentétes politikai csoportok között a tiszta demokratikus tevékenység történik. (Butler, Laclau és Žižek, 2000: 5. fejezet). Laclau és Mouffe diskurzuselmélete számára a hegemonia ebből fakadó konstrukciója az egyenértékűség megteremtésének és megtárgyalásának folyamata miatt jelentés nélküli hegemonon üzenethez vezet. (Laclau és Mouffe, 2001: 3. fejezet, különösen lásd 113).
- 2) Az állami dominancia csökkentése: A hegemonia azáltal, hogy a hegemoniát tágabb értelemben összpontosítja, mint a sztatédominanciát, hatékony eszköz a legkülönbözőbb helyzetek elemzéséhez. A hegemonia például Cox számára a világügyek elemzésének eszköze:

Egy világrendben a hegemonia helyzete uralkodhat "az anyagi hatalom konfigurációja, a világrend uralkodó kollektív képe (beleértve bizonyos normákat) és a rendet az egyetemesség bizonyos látszatával irányító intézmények összessége közötti koherens kapcsolat vagy illeszkedés alapján" (Cox 1981: 139).

---

⁸ A neogramsciánus elmélettel szemben négy meghatározó kihívás és kritika fogalmazódott meg: Mi csupán azt ismerjük el, hogy a neogramsciánus elmélet folyamatosan fejlődik, és következőképpen az elmélet korlátainak felismerése egy erősebb, továbbfejlesztett elméletet kell, hogy eredményezzen.

- az eszmék szerepe és egy állítólagos empirikus pluralizmus, amely az eszméket független magyarázó változóként támogatja, amelyek aztán a termeléssel azonos súlyt kapnak (Burnham 1991).
- Cox elképzelése az állam nemzetközivé válásáról, amelyben az állam egy transzmissziós övvé redukálódik, amely a hazai gazdaságot a globális gazdaság követelményeihez igazítja (Panitch 1994).
- az ellenállás kreatív formáival vagy a jelenlegi rend lehetséges alternatíváival való foglalkozás hiánya (Drainville 1994); és
- a gramsciánus fogalmak historizálására irányuló igények, hogy megvizsgáljuk, mi korlátozhatja a múltbeli eszmék elméleti és gyakorlati átültetését a jelenlegi körülményekre (Germain és Kenny 1998; Morton 2003).

A neogramsciánus elmélet kihívásairól és kritikáiról lásd Morton, 2003.

- 3) Az értelmiségiek szerepe Gramsci elismeri a hagyományos értelmiségiek kulcsszerepét a hegemonia kialakulásában és fenntartásában. Különbséget tesz a hagyományos értelmiségiek és az organikus értelmiségiek között. A "szabad" értelemben vett organikus értelmiségiek létfontosságúak a kapitalista ellentmondások tudatának és a mindennapi életben való átható voltának kialakításában. Miközben azonban elismerjük az értelmiségiek kulcsszerepét a gramscianus elméletben, ugyanilyen egyértelmű, hogy a neogramscianus teoretikusok elvetették vagy lekicsinyelték az organikus értelmiségieknek a tudatosság kialakulásának forrásaként való követelményét (lásd például Laclau és Mouffe, 1994, Cox 1981, Cox 1987).
- 4) Egy adott hegemon üzenet vagy tevékenység: Azáltal, hogy egy adott hegemon üzenetre vagy tevékenységre összpontosítanak, a neogramscianus teoretikusok képesek elkülöníteni a hegemon tevékenység bizonyos fajtáit, és erre összpontosítani (Levy és Egan, 2003; Gill, 1993; Cox, 1981). Ez különbözik attól, hogy a hegemoniát "egészként", az egész államot tekintjük.
- 5) Belföldi/nemzetközi - Gramsci a történelmi blokkot és a hegemoniát belföldi jelenséggként helyezi el, mivel a hegemonia kialakulásához egy domináns társadalmi csoportra van szükség (Cox 1983: 168, 174). Cox azonban amellet érvel, hogy amint egy adott hegemonia belföldön kialakul, a hegemon üzenet vagy csoport nemzetközi terjeszkedés révén világméretben is terjeszkedhet (Cox 1983: 171, Cox 1987: 14950).⁹ Ezt a terjeszkedő hegemon üzenetet vagy csoportot a nemzetközi szerveződés mechanizmusai tovább támogathatják. Az olyan mozgalmak, mint az egyetemes emberi jogok és a "terrorizmus elleni háború", így magyarázhatók.

(b) A gramscianus elmélet fogalmi építőköveinek növekvő rugalmassága.

Hasonlóképpen, a gramscianus kulcsfogalmak rugalmasságának növelése lehetővé teszi a neogramscianus teoretikusok számára, hogy a társadalmi helyzetek széles skáláját vizsgálják:

- 1) Osztályon kívüli kérdések - Bár a gramscianus elmélet elveti a gazdasági determinizmust, továbbra is az osztályalapú forradalom és az ellenhegemonia áll a középpontban. Következésképpen a neogramscianus elmélet egyik legfontosabb fejleménye, hogy a hegemonia lehetővé teszi a szélesebb társadalmi kérdések elemzését. Cox szerint ""nem osztályjellegű" kérdéseket, a békét, az ökológiát és a feminizmust nem szabad félretenni, hanem szilárd és tudatos alapot kell adni nekik a társadalmi valóságban..."". (Cox, 1987: 353). Ennek egyik módja a "társadalmi termelési viszonyok" széleskörű olvasata. A termelés "magában foglalja a tudás és a társadalmi viszonyok, az erkölcsök és intézmények termelését és reprodukcióját, amelyek [a társadalom folyamatosságának] előfeltételei (Cox, 1989: 39). A társadalmi termelési viszonyok különböző módozatainak megkülönböztetésével ez

---

⁹ Gill tovább bővítette ezt a keretet az "új alkotmányosság" és a "fegyelmi neoliberalizmus" fogalmainak bevezetésével. Gill szerint az új konstitucionalizmus a fegyelmi neoliberalizmus világrendjén belül a nép részvételének szűkítését jelenti - "a jogi vagy alkotmányos eszközök megalkotása felé való elmozdulást, hogy az új gazdasági intézményeket eltávolítsák vagy lényegében elszigeteljék a népi ellenőrzés vagy a demokratikus elszámoltathatóság alól" (Gill

1992: 165). Az új alkotmányosság "kísérlet az államok fegyelmezésére a neoliberális szerkezetátalakítási politika mentén, a piaci civilizáció fogalmának terjesztésével, amely a kapitalista haladás ideológiáján és a társadalmi kapcsolatok kirekesztő vagy hierarchikus mintáin alapul" (Gill 1995: 399).

lehetséges annak mérlegelése, hogy a változó termelési viszonyok hogyan hoznak létre olyan sajátos társadalmi erőket, amelyek a hatalom alapjaivá válnak az államokon belül és azok között, valamint egy adott világrendben (Cox, 1987: 4). A termelésnek ez a tágabb értelmezése az egyik módja annak, hogy csökkentjük a gazdasági determinizmusba való visszavonulás lehetőségét - "a társadalmi erők nem redukálódnak anyagi szempontokra" (Morton, 2003: 35).

- 2) A média - Olaszország a gramscianus írás idején fasiszta állam volt, ahol a média szinte teljes egészében állami ellenőrzés alatt állt, akár közvetlenül, akár közvetve. Következésképpen a hegemon apparátus ábrázolásában a média a hegemonia "terjesztésének" és "megerősítésének" egyik erős formájaként szerepelt. A neogramscianus elmélet azonban elismeri, hogy bár a média gyakran fontos szerepet játszik az állam vagy a hegemonia támogatásában, a médiának vannak olyan csatornáit, amelyek nyitottak az állam kritikájára. Az elemek talán "szabadabbak", és következtetésképpen alkalmasabbak és hajlandóbbak a jelenlegi hegemon pozíció, valamint az állam kritikájára. Természetesen ez nem feltétlenül eredményez ilyen kritikát.

E Miért a hegemonia?

Dolgozatunk a jótékonyági törvényjavaslatot övező retorika ideológiai alapjainak elemzésével foglalkozik, pontosabban a törvényjavaslat támogatóit (a kormány) és az általa érintettek (a jótékonyági szervezetek és különböző szövetségeik) által használt retorikával.

A hegemonia többféleképpen is értelmezhető és konceptualizálható. A gramscianus elemzés szerint a hegemonia a status quo fenntartásának módjára vonatkozik. A status quo többféleképpen is meghatározható, és a hegemonia fogalmát is többféle helyen lehet elhelyezni és kifejleszteni, például a gazdasági, kulturális, társadalmi és politikai térben.

Gramsci hegemoniáról és politikai hatalomról szóló írásai keretet adnak a politikai tárgyalások és az alkalmazkodás elemzéséhez. Mi azt a folyamatot akartuk elemezni, hogy a jótékonyági törvényjavaslattal kapcsolatos különböző értékrendű álláspontok kialakításakor hogyan használták a retorikát. A gramscianus elemzés jó keretnek tűnt e politikai folyamatok értelmezéséhez.

1 Egyéb szociológiai alkalmazások a jótékonyági szervezetekre

Az elméletek szükségszerűen részlegesek és egyoldalúak, ezért a hegemonia maga is kiemel bizonyos dolgokat, míg másokat kizár. Lehetőség van más szociológiai elméletek alkalmazására a jótékonyági törvényjavaslatot körülvevő folyamatra, amelyek segítenek a tárgyalás, az alkalmazkodás, a fordítás és a megjelenés összetett politikai folyamatainak magyarázatában.

A foucault-i elemzés például olyan betekintést nyújthat, amelyet a hegemoniát használó elemzés nem lát. A foucault-i, habermasiánus és aktorhálózati módszertanok alkalmazása a jótékonyági törvényjavaslat körüli diskurzusra segíthet a számvitel új társadalmi területekre, jelen esetben a jótékonyági szektorra való alkalmazásának körülhatárolásában.

2 Genealógia

A genealógia a diskurzusok kölcsönhatását elemzi a racionalitás új formáinak és a látás új módjainak létrehozásában. Nyomon követi az "igazság új

rendszereinek" kialakulását,

a tudományos, hiteles tudás kialakulása. Célja az elméleti tudás létének és átalakulásának magyarázata (Foucault, 1977). Ezen a területen további kutatásokra van lehetőség a genealógiai elemzés segítségével. A számviteli technológiák behatolása a társadalmi élet új területeire alkalmas a genealógiai elemzésre. A jótékonyági szektor a számviteli fegyelem alá helyezés folyamatában van, és a számviteli standardok és a számviteli gyakorlatok formája és alakja éppen most alakul ki.

Ebben a tanulmányban azonban az volt a célunk, hogy hangot adjunk az ellenhegemóniáknak, hogy előnyben részesítsük szubjektivitásukat és cselekvőképességüket. Nem az egyik igazságrendszerből a másikba való átmenet nyomon követéséről volt szó, hanem arról, hogy az impozíciós narratívákkal szembeni ellenállás hogyan artikulálódik, hogyan tárgyalható és hogyan fogadható el.

3 *Régészet*

A régészet időben követi nyomon a diskurzus időbeli fejlődését. Az adott gondolatrendszerek történeti feltételezéseinek leírásával foglalkozik. Az archeológiai elemzés ereje egy adott diskurzus kialakulási szabályainak feltárásában rejlik. Nyomon követi a szabályszerűségek formáit és azokat a diszkurzív feltételeket, amelyek egy diskurzusforma szerkezetét rendezik (Foucault, 1972). Az archeológiai elemzés segítené a közszférában végbemenő számviteli változások megértését azáltal, hogy részletezi az idővel végbement diszkurzív változásokat, azt, hogy az IFRS bevezetését hogyan fordítják le a jótékonyági szektorban, valamint az új számviteli rendszerek jótékonyági szervezetekre gyakorolt fegyelmező hatását.

Ebben a tanulmányban nem az volt a célunk, hogy a diszkurzív formációk történelmi előfeltevéseit elemezzük, hanem az, hogy a jótékonyági szektorban folyó politikai tárgyalásokkal kapcsolatos kérdéseket vetünk fel.

4 *Kormányzatiság*

Gordon a következőképpen határozza meg a kormányzatiságot:

... a kormányzati gyakorlat természetéről való gondolkodásmód - ki kormányozhat, mit jelent a kormányzás, mit vagy kit kormányoznak. A kormányzatiság lényege arra vonatkozik, hogy a kormányzás gyakorlata hogyan válik elgondolhatóvá és megvalósíthatóvá, mind a kormányzás gyakorlóit, mind azok számára, akiknek a kormányzati cselekvéseket gyakorolják (Gordon, 1991, 3. o.).

A kormányozottsági tanulmányok az én, mások és az állam kormányzása közötti kapcsolatot vizsgálják (Dean, 1999, idézi Boyce, 2004, munkadokumentum). A "kormányzás" a viselkedés szándékos alakítására irányuló minden kísérletre vonatkozik. A kormányzatiság elemzése segítené annak megértésében, hogy a számvitel hogyan alakítja a jótékonyági szervezetek szubjektivitását, segítené annak megértésében, hogy a kormányzat, a média és a jótékonyági szervezetek retorikája a beadványok benyújtási folyamatán belül hogyan alakította és befolyásolta egymást.

Minket azonban a cselekvés korlátozott lehetősége foglalkoztat a foucault-i kereteken belül, ahol az ágenseket "felírásra váró", készen álló testekként ábrázolják. Az ellenhegemón csoportok narratíváit kívántuk előnyben részesíteni, ezért a gramscianus keretet választottuk.

4 *Habermasi keretek*

Egy másik módszertan, amelyet a számvitelben a közsféra vizsgálatokor használtak, Jürgen Habermasé volt (Broadbent et al, 1996; Laughlin és Broadbent, 1993). A kommunikatív racionalitás analitikája hasznos lett volna a tényleges tárgyalási folyamatok és az Ideális Beszédfeltételek közötti távolság elemzésében, valamint az életvilág területeinek a rendszervilág számviteli technológiai általi gyarmatosításának magyarázatában.

5 *Actornetwork elmélet*

Bruno Latour munkásságára támaszkodva az Actornetwork elmélet a világot a társadalmi és a technikai elemek keverékeként tételezi. Az emberek, a technológiák és az őket körülvevő körülmények közötti kölcsönhatást igyekszik megmagyarázni. Ebben az értelemben az aktorhálózat-elmélet hasznos lett volna a könyvelők, a számviteli technológiák, a kormányzat és a jótékonyági szervezetek közötti kölcsönhatási folyamatok magyarázatában. Minket azonban az érdekelt, hogy milyen retorika vezetett a számviteli elszámoltathatósági rendszerek bevezetéséhez a jótékonyági szektorban. Hasznos lett volna a jelenlegi elszámoltathatósági rendszerekről a Charities Bill szabályozási kerete szerinti elszámoltathatósági rendszerekre való áttérés elemzése során is.

GCKövetkeztetése neogramsciánus elmélethez

Röviden, ez az írás a neogramszki elmélet alapján készült. Ez konkrétan azt jelenti, hogy a következő gramsciánus fogalmakat építjük be a dolgozat elméleti szerkezetébe: hegemonia, ellenhegemonia, koalíció, ellenkultúra, módosított állam, alkalmazkodás, valamint egy adott hegemon úzenet vagy tevékenység elemzése. Továbbá, a dolgozatot megalapozó neogramsciánus elmélethez képest az állam egy tág, többértelmű fogalom. Ami a kormányról alkotott elképzeléseket illeti, az állam és a hegemonia fogalma lehetővé teszi, hogy a kormányt más állami apparátusokkal, például a szelektív bizottságokkal, a gazdaságfejlesztési minisztériummal, az adóhivatallal, a szociális fejlesztési minisztériummal, a kincstárral, a parlamenti tanácsossal, a miniszterrel, valamint más politikai pártokkal párosítsuk.

IV KUTATÁSI MÓDSZER

Az ebben a tanulmányban használt elsődleges kutatási módszer a dokumentumelemzés,¹⁰ és következésképpen a fő szempontunk az volt, hogy biztosítsuk, hogy az adatok gyűjtése módszerrel történjen, növelve az érvényességre vonatkozó igényeket, valamint az adatelemzés módszerét. Kutatási módszerünket két szakaszban ismertetjük: 1) adatgyűjtés; 2) dokumentumelemzés.

A Adatgyűjtés

Ebben a tanulmányban kétféle adatot használnak fel: 1) Hivatalos kormányzati dokumentáció; 2) Médiajelentések. A gyűjtés módját sorra vesszük.

1 Hivatalos kormányzati dokumentáció

---

¹⁰ A dokumentumelemzéssel kapcsolatos kutatási döntésekről lásd Norman K Denzin és Yvonna S Lincoln *Handbook of Qualitative Research* (2 ed, Sage Publications Inc, London, 2000). Lásd különösen a dokumentumelemzésről szóló szakaszt a 703. oldalon.

Az új-zélandi parlament "demokratikus" folyamatának szerves része, hogy a jogalkotási folyamat részét képező valamennyi kormányzati dokumentumnak nyilvánosan hozzáférhetőnek kell lennie. Ezért a törvényjavaslatok tervezetei, a törvényjavaslatról szóló bizottsági jelentések, a törvényjavaslat előkészítő dokumentumai stb. általában elérhetők az új-zélandi parlament honlapján.¹¹ Továbbá szinte minden hivatalos dokumentum a Parlamenti Könyvtárban található, és a nyilvánosság minden tagja - előzetes bejelentkezés alapján - megtekintheti ezeket az anyagokat, és fénymásolatot készíthet róluk, bár ezt a Parlamenti Könyvtárban kell megtenni. Következésképpen a könyvtár fontos információkat őriz, beleértve a szakbizottsági beadványokat és a beadványok alapján készült tisztviselői jelentéseket. Az ebben a dokumentumban felhasznált parlamenti információkat a Parlament honlapjáról és a Parlamenti Könyvtárból gyűjtöttük össze. Fontos, hogy minden információ nyilvánosan elérhető és hozzáférhető.

2 Médiajelentések

A jótékonyági törvényjavaslatról szóló médiajelentések összegyűjtésére alkalmazott módszert vizsgálva fontos elismerni, hogy a jótékonyági törvényjavaslat 2004 folyamán több hónapon keresztül jelentős médiafigyelemben részesült, ami tükrözi a törvényjavaslat jogalkotási folyamatának különböző szakaszait.¹² Ez különösen az április, május, szeptember, október és december hónapokat foglalja magában. Ezen túlmenően úgy döntöttünk, hogy csak a nyilvánosan elérhető és hozzáférhető médiajelentéseket vizsgáljuk meg, és következésképpen a médiajelentések teljes egészében újságokból származnak. Az anyaggyűjtéshez két elsődleges médiaadatbázist használtunk: 1) a Stuff¹³ adatbázis tizenkét új-zélandi regionális lapra, köztük olyan nagy példányszámú újságokra, mint a The Dominion Post (Wellington), The Press (Christchurch), The Waikato Times (Hamilton), The Sunday Star Times (Auckland), valamint számos kisebb újságra;¹⁴ 2) a The New Zealand Herald honlapja (Auckland).¹⁵ Ezek a weboldalak lényegében a teljes új-zélandi nyomtatott sajtót lefedik. Mindkét honlap archivált anyagokat tartalmaz, amelyekhez keresési funkció is kapcsolódik. Az alapvető keresőszavak közé tartoztak a "Charity", "Charities Bill" és "Select Committee". A médiacikkeket 2004 szeptemberében és 2005 januárjában gyűjtötték össze, hogy a média reakcióiról teljesebb felmérés készüljön. Mint látható, a "vitatott" jótékonyági törvényjavaslatot pozitív és negatív sajtócikkek egyaránt övezték. Megpróbáltuk hagyni, hogy a média elmondja a saját történetét, és nem azt, amit mi szeretnénk, hogy elmondjon.

B Dokumentumelemzés

Az érvényesség szempontjából ez egy kulcsfontosságú vita. Dokumentumelemzésünk három téma köré összpontosít: 1) Hogyan "forgalmazta" a kormány a jótékonyági törvényjavaslatot? 2) Hogyan reagáltak a jótékonyági szervezetek erre a retorikára? 3) Hogyan változtatta meg álláspontját a kormány a jótékonyági szervezetek választását követően?

---

¹¹ További információkért lásd: www.parliament.govt.nz.

¹² Ha jobban belegondolunk, a jótékonyági törvényjavaslatot és a különbizottsági eljárást övező médiafelületet figyelembe véve hihetetlen, hogy a jótékonyági törvényjavaslat törvénybe iktatását követően a média alig kapott egy elismerő szót. Valójában nehezen találtunk egyetlen nyilatkozatot sem.

¹³ További információkért lásd: www.stuff.co.nz.

¹⁴ Ezek a kisebb újságok a következők: The Marlborough Express, The Manakau Courier, The Manawatu Evening Standard; The Nelson Mail, The Southland Times, The Taranaki Daily News és The Timaru Herald. A Fairfax New Zealand Ltd. számos kisebb helyi postai és újság tulajdonosa is, amelyek teljes listáját lásd: www.fairfaxnz.co.nz/publications/index.html.

¹⁵ További információkért lásd: www.nzherald.co.nz.

1 *A kormányzati retorika elemzése*

A tanulmány e részéhez szükséges adatok összegyűjtése érdekében összegyűjtöttük az összes rendelkezésre álló kormányzati nyilatkozatot, amely bevezette, támogatta vagy áttekintette a jótékonsági törvényjavaslatot. Ez magában foglalta a hivatalos kormánynyilatkozatokat, beleértve a Parlament Házában elhangzott archivált beszédeket, archivált nyilvános beszédeket, a Gazdaságfejlesztési Minisztérium jelentéseit, a médiaközleményeket és a Parlament honlapján található egyéb dokumentumokat. Ezt követően ezeket alaposan elemezték a következő témák szempontjából, aminek eredményeképpen nyolc elsődleges témát azonosítottak. A jótékonsági törvényjavaslatot támogató miniszter, a tiszteletbeli Margaret Wilson parlamenti képviselő volt a felelős a kormányzati észrevételek többségéért.

2 *A jótékonsági szervezetek válaszána elemzése*

Ennek a folyamatnak három kulcsfontosságú része volt:

- 1) A jótékonsági törvényjavaslattal kapcsolatban beérkezett beadványokkal kapcsolatban a Parlament Háza számára készített különbizottsági jelentés alapos elolvasásával kezdődött. Ezt a jelentést 2004. december 17-én tették közzé. A jelentésben a bizottság megállapította, hogy a jótékonsági törvényjavaslattal kapcsolatban beérkezett 753 beadványból egy sor közös téma merült fel. A bizottság például megjegyezte, hogy a jótékonsági szervezetek legfőbb aggályai közé tartozott a jótékonsági bizottság finanszírozása, a szabályozásnak való megfeleléssel kapcsolatos költségek, valamint az éves bevallás szükségessége és összetevői. A különbizottsági beadványok elemzése során ez volt a kiindulópontunk. Egy másik kulcsfontosságú dokumentum a beadványokról szóló tisztviselői jelentés volt, amely összefoglalja a beérkezett beadványokat és a témákat a törvényjavaslat tényleges tartalmával és pontjaival kapcsolatban. Ez a jelentés tükrözte a kijelölt bizottság által bemutatott témákat.
- 2) Ezután fizikailag felolvassuk a parlamenti könyvtárban a kijelölt bizottságnak benyújtott beadványokat. Az első feladat az általános témák elfogadhatóságának megerősítése volt. A második feladat az volt, hogy a beadványokból bizonyítékot gyűjtsünk a témákkal kapcsolatos tényleges érvekről. Ennek eredményeképpen több mint 100 oldalnyi anyagot fénymásoltunk a beadványokból. Ezen túlmenően a tisztviselők jelentéséből és más "közös sablon" beadványokból is sokat fénymásoltunk, mivel ez segített a jótékonsági szervezetek közötti koalíciók, partnerségek és stratégiai szövetségek azonosításában.
- 3) Végül elemeztük a médiajelentéseket a jótékonsági szervezetek által a jótékonsági törvényjavaslatra adott nyilatkozatokra vonatkozóan. A kormány retorikájának elemzéséhez hasonlóan ez is három fő témát azonosított a jótékonsági törvényjavaslatra adott reakciókban, amelyek az általános elégedetlenségtől a lemondással való szélsőségesebb fenyegetésekig terjedtek.

3 *A kormány válasza a jótékonsági szervezetek elégedetlenségére*

Röviden, a kormánynak a jótékonsági szervezetek elégedetlenségére adott válaszával kapcsolatos információknak két elsődleges forrása volt: a média és a parlamenti honlap. Az anyagok elemzése során olyan kormányzati megjegyzéseket kerestünk, amelyek közvetlenül vagy közvetve kapcsolódtak a jótékonsági

szervezetek által a törvényjavaslattal kapcsolatban felvetett aggályokhoz. Ez különösen a kormányzat három témakörének azonosításához vezetett: 1) a Jótékonyági Bizottság kormányzati finanszírozása, válaszul azokra az aggodalmakra, hogy a jótékonyági szervezeteknek kell majd finanszírozniuk a Bizottságot; 2) a

A kormány négy hónapról hat hónapra változtatta az éves bevallás benyújtásának határidejét, válaszul arra a vélekedésre, hogy a négy hónap túl rövid; és végül 3) A jótékonsági törvényjavaslatban nagyobb hangsúlyt kapott az oktatás és a jótékonsági szervezetek támogatása, válaszul arra a vélekedésre, hogy a törvényjavaslat túl negatív volt.

V NEOGRAMSCIÁNUS DISZHARMÓNIA

A következő részben a jótékonsági szektor szerepét tárgyaljuk az új-zélandi társadalomban, és azt, hogy a neogramszki elmélet hogyan segít megérteni és megmagyarázni a jótékonsági törvényjavaslat bevezetéséből eredő politikai folyamatokat. Ezt követően felvázoljuk a kormány és más segédintézmények által a jótékonsági törvénytervezet támogatására alkalmazott jelentős retorikát. Ezt követi a javasolt szabályozásra adott jótékonsági szervezetek reakcióinak részletes bemutatása, amelyek a kormány retorikájában "rejlő" feszültségeket és ellentmondásokat felvázoló ellenhegemón álláspontként szolgálnak. A neogramsciánus elemzés utolsó eleme a kormány azon lépéseinek vizsgálata, amelyekkel a jótékonsági szervezetek ellenhegemóniája által felvetett aggályokat igyekszik eloszlatni és csillapítani.

A jótékonsági törvényjavaslat bemutatása: A jótékonsági szervezetek szerepe az új-zélandi társadalomban

A jótékonsági szervezetek mindig is különleges helyet foglaltak el a kiwik (Új-Zéland) életében. A civil társadalom létfontosságú szervei, amelyek lehetővé teszik az emberek számára, hogy teljes mértékben részt vegyenek törekvéseik megvalósításában. A jótékonsági szervezetek által végzett tevékenységek mérete és köre az egyik legfontosabb társadalmi ágazattá teszi őket a sokszínűség, a választék és az energia biztosítása szempontjából közösségi, helyi, regionális és nemzeti szinten.

Szerepük azonban túlmutat azon, hogy alternatív teret biztosítanak a civil társadalomban a teljes körű részvétel és a társadalmi szerepvállalás számára. Szerepük emberbaráti és humanitárius küldetés. Szolgáltatásaik közé tartozik a sporttevékenységek finanszírozása, az étellemezés, a szállás, az egészségügyi ellátás, a támogató szolgáltatások, az érdekvédelem, a politikai aktivizmus, a közösségi oktatás, a munkahelyi képzés, a szakképzés, a vallási oktatás, a tanácsadás és a pro bono munka, hogy csak néhányat említsünk. Fenntartásuk nagyrészt az egyének jóhiszeműségéből, a szervezeti tevékenységekben való önkéntes részvételből és az adományozók jóindulatára támaszkodva történik. A társadalom létfontosságú szerve és a demokratikus részvétel fontos mutatója. Demokratizáló, mivel lehetőséget biztosít az embereknek arra, hogy feltárják életválasztásaikat, valamint fontos teret biztosít a politikai véleménynyilvánításnak a közszférában.

Fontos szerepet játszanak a nemzetgazdaságban is, bár hozzájárulásuk mértéke és jellege nagyrészt ismeretlen, mivel nem készültek szigorú tanulmányok az új-zélandi jótékonsági szervezetek bevételeinek, kiadásainak, eszközeinek és teljesítményének megállapítására. Mindazonáltal nyugodtan kijelenthetjük, hogy Új-Zéland szerkezete nagyrészt az új-zélandi jótékonsági szervezetek munkájára épül.

Tinker és Gray (2003) megemlíttette, hogy az emberi élet a maga anyagi, pszichológiai, kulturális, spirituális és esztétikai teljességében nem lehetséges anélkül, hogy a "termelés" fogalmát ne értelmeznénk tágabban, a nem fizetett munka (a természet "ingyenes" ajándékaival együtt) bevonásával. Sok jótékonsági szervezet nagymértékben hozzájárul az emberi élet termeléséhez olyan tevékenységek révén, amelyek nem bér munkának minősülnek, mint például az

önkéntesség.

A jótékonyági szervezetek a jólét újraelosztásának eszközeként működnek, mivel a társadalom tehetősebb tagjai által adott pénzeszközöket a kevésbé tehetősek számára irányítják. A kormány elismerte, "... hogy az önkéntes és jótékonyági szektor óriási mértékben hozzájárul az új-zélandi társadalomhoz". Az új-zélandiak köszönettel tartoznak ezeknek a csoportoknak a következőkért

a közösségben végzett munkájuk, különösen a jóléti, egészségügyi és oktatási szférában. A kormány a jótékonyági és önkéntes szervezetek társadalmi jótékonykodásban betöltött szerepének támogatásához a jótékonyági szervezetek jövedelemadó-mentessége révén járul hozzá, ha nem a legfőbb módon. A jótékonyági szervezetek átláthatósága és elszámoltathatósága azonban némi aggodalomra ad okot a támogatás elköltésének elszámolása tekintetében.

A kormány jelezte, hogy tudni kell, hogy a kormány mennyi pénzt költött a mentességre (vagyongenerálási kérdések), valamint hogy kik a fő kedvezményezettek (vagyonelosztási kérdések). Ez nagyobb bizalmat adna a jótékonyági szervezetek adományozóinak, ha tudnák, hogy mire és hogyan költik a pénzüket. A nagyobb elszámoltathatóság és átláthatóság elérésének eszköze a javasolt jótékonyági törvényjavaslat, amely a jótékonyági bizottsággal kiegészített jelentéstételi keretet javasol.

Ezeket az aggályokat úgy fogalmazták meg, hogy a kormány aggodalmát és az általa javasolt megoldást (a törvényjavaslatot) a közérdekkel összhangban lévőnek állítsák be. Az eljárási méltányosság esetleges megsértése, a már így is túlterhelt jótékonyági szervezetekre rótt új megfelelési költségek és a jótékonyági bizottság finanszírozási követelményei azonban azt jelzik, hogy a törvényjavaslatot elhamarkodottan gondolták át és rosszul készítették elő, és nem fordítottak kellő figyelmet arra, hogy miként lehetne a legjobban támogatni a jótékonyági szervezetek tevékenységét.

Tekintettel arra a többdimenziós szerepre, amelyet a jótékonyági szervezetek az új-zélandi társadalomban játszanak, a javasolt változtatások (azaz a jótékonyági törvényjavaslat és az IFRS) alapvető kihívást jelentenek a jótékonyági szervezetek jelenlegi intézményi keretei számára. Ezért Antonio Gramsci politikai írásai és gondolkodása keretet biztosít a társadalmi változások elemzéséhez, a hatalom politikai, ideológiai és gazdasági pilléreire összpontosítva (Levy és Egan, 2003). A gramscianus szemlélet elemzi a cselekvés és a struktúra viszonyát, ami lehetővé teszi számunkra a jótékonyági törvényjavaslatot övező politikai diskurzusok elemzését.

Gramsci egyik leghatásosabb hozzájárulása a kritikai elmélethez és különösen a marxista gondolkodáshoz a gazdasági determinizmus szisztematikus dekonstrukciója volt. Ezt a gazdasági alap és a felépítmény közötti kapcsolat újbóli elméletbe foglalásával érte el. Ahelyett, hogy az alap/felépítmény viszonyának determinisztikus olvasatát követte volna, Gramsci azt állította, hogy a felépítmény kölcsönösen meghatározza a másikat. Ez eltávolodott attól az elképzeléstől, hogy a burzsoázia együtt tud és együtt is működik a populáris kultúra és diskurzus alakításában (Levy és Egan, 2003), és nyitva hagyja a lehetőséget a csoportok számára, hogy "a plurális és ellenálló ideológiák örvényeiben és ellenáramlataiban helyezkedjenek el, amelyeket a plurális és ellenálló ideológiák ellentmondásai táplálnak" (Levy és Egan, 2003, 808). Más szóval, a szuperstruktúra artikulálta és meghatározta a gazdasági bázissal való kapcsolatait, amely folyamat folyamatos, és a politikai, gazdasági és ideológiai összeütközések által létrehozott repedéseknek és csomópontoknak van kitéve. A társadalmi változások nem a történelem megváltoztathatatlan törvényeitől függttek, hanem ehelyett egy széleskörű egyetértési bázistól függttek, amely "a más társadalmi csoportokkal való politikai és anyagi alkalmazkodás mértékét biztosító kompromisszumokra és koalíciókra, valamint az érdekek kölcsönösségét közvetítő ideológiákra" támaszkodott (Levy és Egan, 2003, 805).

A társadalmi változás vitatható és tárgyalásos folyamat. A jótékonyági törvényjavaslat folyamata konfliktusos és tárgyalásos folyamatot képvisel a különböző hatáskörrel rendelkező csoportok között. A jótékonyági szervezetek

szigorúbb beszámolási kötelezettségeknek való alávetése belső számviteli imperializmusként írható le. Gallagher és Robinson (1953) az imperializmust úgy definiálja, mint "az újak integrálásának elégséges funkciója".

a régióknak a bővülő gazdaságba való bekapcsolódása". A számviteli beszámolási keretekre való áttérés hazai imperializmusnak tekinthető, mivel a (mért¹⁶) nemzetgazdaság egy korábban létező szektorát aláveti a számviteli technológiáknak. Ez a nézet azonban túlságosan is szigorú, mivel a kormány szándéka arra a társadalmi célra összpontosított, hogy a jótékonyági ágazatot javítsa az elszámoltathatóság és az átláthatóság növelésével. A kérdés az, hogy el tudja-e érni ezt anélkül, hogy a jótékonyági szervezeteket olyan mértékben túlterhelné, hogy az károsan hatna a hatékonyságukra?

Levy és Egan (2003) azt állítja, hogy "a hegemonia olyan erők összehangolásától függ, amelyek képesek reprodukálni a mezőt", mint például " ... a termelés, az adózás és az értékesítés gazdasági rendszere, a költségek és hasznok különböző csoportok közötti elosztásával együtt" (810). Ezért a jótékonyági törvényjavaslatban foglalt javasolt változások és az IFRS bevezetése a jótékonyági szektor újraszabályozását jelentik, és így a változások hatással lesznek arra az alapvető keretre, amelyben a jótékonyági szervezetek működnek, és újraalkotják azt. Ez viszont kihat a jótékonyági szervezetek alapvető funkcióira, beleértve a vagyoneelosztást is.

A hegemonia az a neogramszi eszköz, amellyel a jótékonyági törvényjavaslat és az IFRS-keretrendszer végrehajtásának folyamatát elemezni lehet. A hegemonia mint folyamat a "széleskörű egyetértésen" alapul. Azaz a hegemoniát nem feltétlenül erőszakkal érik el, hanem az uralkodó csoportok inkább a társadalom (beleértve az uralkodó hegemonián kívülieket is) "spontán beleegyezését" próbálják elérni. Ezért a politikai pillanat hegemon szempontról a domináns csoportok által alkalmazott meggyőzés és retorika elemzése, hogy "meggyőzzék" és "rávegyék" a társadalmat a javasolt változások elfogadására. A neogramszi elmélet azonban elfogadja, hogy a többség uralkodik, így ez teret ad az ellenhegemon mozgalmak kialakulásának. Azt kell tehát elemezni, hogy a kormány hogyan választotta a jótékonyági szektor alapvető átalakítását támogató retorikát, valamint elemezni kell a jótékonyági szektor reakcióját mind az átalakításra, mind az azt kísérő retorikára.

B A kormányzati retorika harmóniája

A kormány megfontolt és megfontolt retorikával támogatta a jótékonyági törvényjavaslat bevezetését, valamint a pénzügyi beszámolási törvény folyamatban lévő felülvizsgálatát. A kormány és különböző szervezetei három kulturális és ideológiai irányzatra összpontosítottak annak érdekében, hogy elősegítsék a jótékonyági törvényjavaslat elfogadását és az IFRS-ek új-zélandi bevezetését. E folyamat kulcsszereplői maga a kormány, a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (amely lényegében a kormány meghosszabbítása) és a média voltak. A hegemon üzenet különösen a politikai és ideológiai konszenzus elérésére összpontosított azáltal, hogy a közpénzek felhasználása során az elszámoltathatóság és az átláthatóság szükségességére összpontosított, az önkéntes és közösségi szektornak nyújtott kormányzati támogatás meghatározásával, valamint az önkéntes és közösségi szektorral kapcsolatos ismeretek hiányára összpontosított (és így arra, hogy a jótékonyági bizottság és az összegyűjtött pénzügyi jelentések hogyan fogják javítani az információáramlást).¹⁷ Az IFRS-kapitalista hegemonikus retorikát támogató különböző témák vizsgálata következik:

(a) Kormányzati nyilatkozatok

¹⁶ A neoklasszikus közgazdaságtan eszközeivel mérve, olyan eszközökkel, amelyek kizárják a nem bérjellegű munkát.

¹⁷ Érdekes persze, hogy e hegemon üzenetek témáit a jótékonyági szervezetek valójában

ellenhegemóniaként újrahasznosítják.

i) Az önkéntes és közösségi szektor támogatása

A jótékonyági törvényjavaslat elfogadásának "eladásakor" a kormány egyik legerősebb üzenete az volt, hogy a törvényjavaslat egyszerűen a jótékonyági ágazat támogatására és segítésére irányuló folyamatos kormányzati politika eredménye. A törvényjavaslat első olvasatakor például a támogató miniszter, Margaret Wilson parlamenti képviselő a következőket nyilatkozta:

A kormány elkötelezettsége a közösségi és önkéntes szektorral való kapcsolatának javítása és támogatásának megerősítése iránt folyamatos, és a jótékonyági törvényjavaslat mai benyújtása a Házban további bizonyítéka ennek az elkötelezettségnek.

A törvényjavaslatot támogató beszédében Margaret Wilson parlamenti képviselő a következőket mondta:

A jótékonyági bizottság a kormány legújabb kezdeményezése az önkéntes és közösségi szektor megerősítésére ...

Szeretném megismételni, hogy a kormány elkötelezett a 2002-ben aláírt kormányzati szándéknyilatkozat betartása mellett, amely a közösségi, önkéntes és iwi/Maori szervezetekkel való valódi partnerség megteremtésére irányul.

E célból elköteleztünk vagyunk az iránt is, hogy a Jótékonyági Bizottság a jótékonyági ágazat és az új-zélandi közvélemény javára működjön. Úgy vélem, hogy a Bizottság létrehozása fenntartja és továbbfejleszti azt az együttműködési szellemet, amely az elmúlt négy évben kezdett kialakulni.

ii) A jótékonyági ágazat elszámoltathatóságának és átláthatóságának javítása

A kormány rendszeresen hivatkozott a jótékonyági ágazat elszámoltathatóságának és átláthatóságának javítására, mint a jótékonyági rendelet bevezetésének elsődleges indoklására. Valójában, amint azt fentebb említettük, a támogató miniszter, Margaret Wilson parlamenti képviselő a Parlament előtti első olvasatban kijelentette, hogy ez volt a jótékonyági törvényjavaslat legfőbb előnye. A törvényjavaslattal kapcsolatos számos beadvány beérkezése és megvizsgálása után a parlament Házának benyújtott jelentésében a bizottság jelentése a következőket állapította meg:

A törvényjavaslat ... célja annak biztosítása, hogy az ágazat elszámoltathatóbbá és átláthatóbbá váljon az adományozó közönség, a finanszírozók, a szabályozó hatóságok és a kormány számára.

A kormány megjegyezte, hogy "a folyamatos ellenőrzés ... azt jelenti, hogy megbizonyosodhatunk arról, hogy az adómentességeket az arra jogosult szervezetek megfelelően használják fel". Egy későbbi beszédében a miniszter azzal érvelt, hogy:

A nagyobb elszámoltathatóság és átláthatóság iránti ösztönzés nagy része magából az ágazatból származik. Az elmúlt években egyre inkább felismerték, hogy a jótékonyági szervezeteknek hatékony elszámoltathatósági rendszerekkel kell rendelkezniük, hogy az adományozók a támogatásukért cserébe hozzáférhessenek azokhoz az információkhoz, amelyek bizonyítják, hogyan és mire használják fel a pénzeszközöket.

iii) A bejegyzett jótékonyági szervezetekbe vetett közbizalom erősítése

Ami a jótékonyági szervezetek Új-Zéland társadalmában betöltött szerepét illeti, a kormány hangsúlyozta az állami támogatás folytatását és ösztönzését. Ehhez azonban a közvéleménynek bizalommal kell lennie a jótékonyági szervezetek iránt.

ágazat, és a jótékonyági bizottság fontos szerepet fog játszani ebben. A különbizottság jelentése szerint "a többség arra számít, hogy a törvényjavaslat hatására nőni fog a jótékonyági szektorba vetett bizalom". Margaret Wilson, parlamenti képviselő kijelentette, hogy:

A Bizottsághoz benyújtott valamennyi információ nyilvánosan elérhető és hozzáférhető lesz a Bizottság honlapján. Ez növeli az átláthatóságot és elősegíti a jó kormányzást. A kormány reményei szerint ez viszont több embert fog arra ösztönözni, hogy támogassa a jótékonyági szervezeteket.

iv) A jótékonyági szervezetek nyilvántartásba vételének szükségessége

Ez a közbizalom növelésének szükségességével függ össze. Ha a jótékonyági ágazat egészét nagyra akarjuk becsülni és tisztességesnek akarjuk tartani, akkor a nyilvántartásba vétel az egyetlen lehetőség. Ez a felügyelet, valamint a fegyelem és az ellenőrzés rendszerének lehetőségét eredményezi. Margaret Wilson, parlamenti képviselő kijelentette, hogy:

A nyilvántartásba vétellel ... az adományozók megbizonyosodhatnak a szervezet jótékonyági céljáról és pénzügyi stabilitásáról.

v) A jótékonyági szervezetek regisztrációja önkéntes

A kormány megpróbálta "eladni" a jótékonyági törvényjavaslatot azzal, hogy elismerte, hogy a nyilvántartásba vétel nem kötelező, és önkéntes.¹⁸ Margaret Wilson, parlamenti képviselő kijelentette, hogy:

A Bizottságnál történő regisztráció önkéntes lesz, de csak azok a szervezetek, amelyek a regisztráció mellett döntenek, továbbra is hozzáférhetnek az adómentességekhez, vagy jóváhagyott kedvezményezetteként lesznek besorolva.

vi) Összhang a Nemzetközösség nemzeteivel, különösen az Egyesült Királysággal

A jótékonyági törvényjavaslat segíteni fogja Új-Zéland korszerűsítését, mivel más országokhoz, például az Egyesült Királysághoz hasonló nyilvántartási és jelentéstételi rendszerrel fog rendelkezni.¹⁹ Margaret Wilson, parlamenti képviselő kijelentette, hogy:

A jótékonyági bizottság létrehozása segíteni fog abban is, hogy Új-Zéland összhangba kerüljön más nemzetközösségi országokkal, ahol a jótékonyági szervezetek nyilvántartásba vétele és jelentéstételi rendszere általános.

vii) A jótékonyági szektorral kapcsolatos információk hiánya

A hegemon indoklás egyik legfontosabb eleme a jótékonyági szektorral kapcsolatos ismeretek és információk hiánya. Ennek fényében a jótékonyági törvényjavaslatra következetesen úgy hivatkoztak, mint az információs hiányosságok áthidalására szolgáló mechanizmusra. Margaret Wilson, parlamenti képviselő kijelentette, hogy:

A nyilvántartási és ellenőrzési rendszer több információt fog nyújtani a jótékonyági ágazatról is. Jelenleg nincs általános információgyűjtés a jótékonyági szervezetek tevékenységéről vagy finanszírozási forrásairól.

- ¹⁸ Ez látszólag figyelmen kívül hagyja a valóságot. Ha a jótékonyági munka egyik kevés előnye az adómentes státusz (lásd a Gazdaságfejlesztési Minisztérium érveit alább), akkor ez, ahogy a különbizottsághoz benyújtott egyik beadvány megjegyezte, "oximoron".
- ¹⁹ A jótékonyági szektor szabályozásának erre a modelljére a beadványban, valamint a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának jelentésében is folyamatosan hivatkoztak.

Például a jótékonyági szektor számára rendelkezésre álló egyik fő támogatási forma a jövedelemadó megfizetése alóli mentesség. Ennek a támogatásnak a pontos mértéke azonban nem ismert. A Bizottság által gyűjtött információk pontosabb képet fognak adni erről a támogatásról, valamint a jótékonyági ágazat méretéről és kiterjedéséről. Ezáltal jobban meg tudjuk majd ítélni, hogy az ágazatnak nyújtott támogatás olyan célzott-e, amennyire lehetne, illetve hogy kell-e javítani rajta, és ha igen, hogyan.

Egy későbbi beszédében a miniszter megerősítette az információ szükségességét, és a jótékonyági bizottságot az információ gyűjtésének, szolgáltatásának és felhasználásának hatékony eszközeként indokolta:

A Jótékonyági Bizottság a kormány számára is lényegesen több információt fog nyújtani az ágazat méretéről, jellegéről és tevékenységéről. Ily módon jobban megismerhetővé válik az ágazat munkája, és jobban azonosíthatók a problémák és tendenciák.

viii) A terrorizmussal kapcsolatos nemzetközi kötelezettségek teljesítése

Még a terrorizmus is említést kap, a XXI. század nagy hegemon mozgalma. Margaret Wilson, parlamenti képviselő az első olvasatban kijelentette, hogy:

Ez egyben az első lépés afelé, hogy intézkedéseket kezdeményezzen Új-Zélandnak a Pénzügyi Akció Munkacsoport nyolc különleges ajánlása szerinti, a terrorista szervezetek nonprofit szervezeteken keresztül történő finanszírozására vonatkozó nemzetközi kötelezettségeinek teljesítése érdekében.

(b) Gazdaságfejlesztési Minisztérium:

Amint fentebb említettük, a Gazdaságfejlesztési Minisztérium a retorikájának nagy részét az elszámoltathatóságra és az átláthatóságra összpontosította. Az elszámoltathatóság fogalmának továbbfejlesztése során a Gazdaságfejlesztési Minisztérium azzal érvelt, hogy ahhoz, hogy a jótékonyági szervezetek bizonyos előnyöket élvezhessenek, nevezetesen az adómentes státuszt, az ilyen előnynek bizonyos elszámolási kötelezettségeket kell vonnia, hogy biztosítsa, hogy az előnyöket a tervezett célra használják. Azzal érveltek, hogy a pénzügyi jelentések készítése a pénzügyi feyelem megkövetelésével elősegíti a jó belső irányítást, és végül, hogy a pénzügyi jelentések bemutatása és benyújtása fontos információforrást biztosít a jótékonyági bizottság számára, amely segít a szociálpolitika kialakításában, és segíti az ágazatot a források és tendenciák alaposabb nyomon követésében (egy elrettentő és végrehajtó rendszer keretében).

(c) Média

A média érdekes csatátér volt a széleskörű egyetértésen alapuló hegemonia folyamatos tárgyalásában. A médiaküzdelmek lényegében a politikai és ideológiai tárgyalások két különböző területére oszthatók: i) politikai játszmák; és ii) a közvélemény tájékoztatása és a jótékonyági szektor megnyugtatása.

i) Politikai játszmák.

Új-Zélandon a jótékonyági törvényjavaslat bevezetésekor és elfogadásakor a kormányt a domináns Munkáspárt (balközép), a koalíciós partner Progresszívek (baloldal) és a kisebbségben lévő Egyesült Jövő (közép) alkotta. Ezt a kormányt pontosan úgy jellemezték, mint "balközép-balközép". Ebben az értelemben a

Az Új-Zélandon fennmaradó politikai spektrumban a Zöldek (bal szélsőbal), a Nemzeti (közéjobb) és az Új-Zélandi Törvény (jobb szélsőjobb) vett részt. Az összes ellenzéki párt ellenezte a jótékonyági törvényjavaslatot, és ebben az értelemben a kormány a médiát arra használta fel, hogy a szélsőségeket egymás ellen játssza ki, hegemónnak tűnve, mintha a kormány a középben ülne (Tinker, Lehman és Neimark, 1991).

A jótékonyági törvényjavaslat politikai ellenzéke

A Nemzeti Párt elsősorban három okból ellenezte a törvényjavaslatot. Először is, az eredeti törvénytervezetről folytatott konzultációs folyamat nem volt megfelelő, és következésképpen a törvénytervezet a szabályozás tekintetében keménykezdő megközelítésnek tűnik. Másodsorban, a jótékonyági szektorban kevés vagy semmilyen bizonyíték nincs a tisztességtelenségre, bár ez a meggyőződés szolgált a jogszabály alapjául. Harmadsorban, a National aggódott a Charities Billnek a sportra és az amatőr sportigazgatás adómentes státuszára gyakorolt hatása miatt.

Az Act New Zealand három fő okból ellenezte a jótékonyági törvényjavaslatot. Először is, a jótékonyági szektor javasolt szabályozása jelentős megfelelési költségeket ró a jótékonyági szervezetekre. Másodsorban, a törvényjavaslat és az azt kísérő konzultációs folyamatok alapvetően hibásak voltak. Harmadsorban, a jótékonyági ágazat az új-zélandi civil társadalom alapja, és következésképpen az ágazatot "a lehető legkevésbé szabaddá kell tenni az állami ellenőrzéstől". Ez a törvényjavaslat komolyan aláássa függetlenségüket".

A Zöld Párt ellenezte a jótékonyági törvényjavaslatot. A Zöldek aggályai elsősorban a konzultációs folyamat elégtelenségére összpontosítanak, és arra, hogy mivel a közösségi és önkéntes szektor kritikus szerepet játszik a társadalomban, ez a törvényjavaslat lényegében antidemokratikus, mivel potenciálisan elnyomja ennek a fontos értékalapú befolyásnak a hangját. A Zöld Párt aggódott a törvényjavaslatnak az érdekvérvényesítéssel foglalkozó jótékonyági szervezetekre gyakorolt hatása miatt.

A kormány válaszol - Retorika

A média fontos eszköz volt a kormány számára, hogy hegemón üzenetet közvetítsen a nyilvánosság felé, valamint hogy igényt tartson a középmezőnyre.

Például a Nemzeti Párt sporttal kapcsolatos aggodalmával kapcsolatban a kormány 2004. szeptember 3-i sajtóközleménye a következőket írta:

A Nemzeti Párt félreértette mind a jótékonyági törvényjavaslatot, mind az 1994. évi jövedelemadó-törvényt... A jótékonyági törvényjavaslatban javasolt változtatások nem érintik sem a sportszervezetek jótékonyági státuszát, sem a jövőbeni finanszírozásuk biztosításának képességét.

A kormány 2004. augusztus 19-i sajtóközleményében bírálta politikai ellenfeleit, és a következőket nyilatkozta:

A bizottság létrehozásával Új-Zéland összhangba kerül a többi nemzetközösségi országgal, ahol a nyilvántartási és jelentéstételi rendszerek általánosak.

Ugyanebben az újságcikkben az újságíró elismerte a Zöldek aggályait az érdekvérvényesítéssel kapcsolatban, de kijelentette:

A jótékonyági szervezetek érdekérvényesítő szerepével kapcsolatos aggályok háttérbe szorultak az ágazat azon aggodalma mögött, hogy a rájuk nehezedő költségek, kötelezettségek és lehetséges büntetések elűzik az önkénteseket.

Ebben az értelemben tehát a médiát a kormány politikai játszmákra használta fel, azáltal, hogy az értelem hangjaként jelent meg, különösen az önkéntes és közösségi szekció támogatásának retorikájában, valamint az információgyűjtő funkciójában.

ii) A közvélemény tájékoztatása és a jótékonyági ágazat megnyugtatása.

A kormány média retorikájának nagy része egyszerűen a fenti információk megismétlése. Voltak azonban olyan esetek, amikor a kormány megnyugtatta a jótékonyági ágazatot, hogy meghallgatja az ágazatot, és változtatásokat fog eszközölni.

A kormány 2004. augusztus 18-i sajtónyilatkozatában elismerte az ágazat fontosságát, és megjegyezte:

A kormány elismeri, hogy a jótékonyági ágazat felbecsülhetetlenül sokat tesz a társadalomért... Az új-zélandiak számára fontos, hogy a jótékonyági ágazat élvezze jótévedőinek teljes bizalmát. "Sok új-zélandi jóhiszeműen adományoz pénzt jótékonyági szervezeteknek, és kevés olyan ellenőrzés és ellensúly van, amely biztosítja, hogy elvárásaik teljesüljenek. Nyitott vagyok a törvényjavaslat módosítására. A beadványok fényében megkértem a tisztviselőket, hogy dolgozzanak együtt a különbizottsággal annak érdekében, hogy olyan jogszabály szülessen, amely működőképes, és nem ró szükségtelen költségeket a jótékonyági szervezetekre".

Egy 2004. november 11-én megjelent véleménycikkben egy szabadúszó újságíró a következőket írta:

[A Jótékonyági Bizottság] oktatja, tanácsokkal látja el és támogatja a jótékonyági szervezetek kuratóriumi tagjait és tisztviselőit annak érdekében, hogy azok megértsék és meg tudjanak felelni az alapvető szabályozási kötelezettségeknek és feladatoknak, és tanácsokkal látja el a kormányt.

Ezért mindezek az információk jól illusztrálják a kormány kiterjedt kísérleteit a jótékonyági törvényjavaslat támogatásának hegemonizálására. Ez a folyamat jól szemlélteti a kormány azon kísérleteit, hogy politikai és ideológiai konszenzust vagy széleskörű egyetértést érjen el a jótékonyági törvényjavaslat és az IFRS új-zélandi bevezetése tekintetében.

C *A jótékonyági szervezetek visszavágnak a hegemonellenes mozgalmaknak*

A következő szakaszok részletesen bemutatják a jótékonyági szektor tagjainak reakcióit a javasolt változásokra, valamint a kormány és segédintézményei által a jótékonyági törvényjavaslat és az IFRS bevezetésének támogatására használt retorikát.

I *A jótékonyági szervezetek osztályainak létrehozása: a bejegyzett és a nem bejegyzetteké*

Számos, a különbizottsághoz forduló jótékonyági szervezet aggódott amiatt, hogy a nyilvántartási rendszer bevezetésével valójában a jótékonyági szervezetek

két osztályát hozza létre. Az önkéntes nyilvántartásba vételi eljárás választási lehetőséget teremt a nyilvántartásba vétel és a nyilvántartásba nem vétel között, létrehozva a nyilvántartásba vett és a nem nyilvántartásba vett jótékonyági szervezetek osztályát. Ha egy jótékonyági szervezet számára a nyilvántartásba vétel egyetlen előnye az adómentes státusz, de ez a pénzügyi elszámolások elkészítésével, bemutatásával és "könyvvizsgálatával" kapcsolatos magas megfelelési költségekkel jár, akkor a jótékonyági szervezetek számára a nyilvántartásba vétel nem jelent más előnyt, mint az adómentesség.

a "nem bejegyzett jótékonyági szervezet" osztálya legitim lehetőség lehet. Ebben az értelemben ez meghiúsítaná a jótékonyági törvényjavaslat szándékát. Érdemes rámutatni arra, hogy az osztályhatást megjegyző beadványok inkább a regisztrációs rendszer hiánya, mint a kötelező regisztrációs rendszer mellett érveltek.

2 *A média elégedetlensége*

A média kis, de jelentős szerepet játszott a jótékonyági törvényjavaslatra és az IFRS bevezetésére adott válaszlépésekkel kapcsolatos ellenhegemón fellépés kialakításában. Az olyan szalagcímek, mint például "A kormány reagál a jótékonyági törvényjavaslat "szörnyetegére" való felháborodásra". (2004. augusztus 19.), "A jótékonyági szervezetek szerint a törvényjavaslat akadályozni fogja őket" (2004. augusztus 6.) és "A jótékonyág otthon kezdődik" (2004. november 11.) jól szemlélteti a jótékonyági szektor elégedetlenségét a jótékonyági törvényjavaslatban foglalt javasolt ágazati változásokkal kapcsolatban. Az ellenhegemóniák kialakulásához tartozik a törvényjavaslattal kapcsolatos aggályok felsorolása, amelyet a New Zealand Herald 2004. augusztus 6-i számában megjelent alábbi lista szemléltet (egy hasonló lista 2004. augusztus 19-én jelent meg):

Billel kapcsolatos aggályok

- * Az új jótékonyági bizottságnál történő nyilvántartásba vételből eredő megfelelői költségek.
- * A jótékonyági szervezetek tisztviselőinek kártérítési biztosítási tilalma.
- * A tisztviselők személyes felelőssége a bizottságnak fizetendő közigazgatási bírságok megfizetéséért.
- * A jótékonyági szervezet nyilvántartási számának feltüntetése minden dokumentumon.
- * A bizottságnak a jótékonyági szervezetek nyilvántartásból való törlésére vonatkozó hatásköre, amely a jótékonyági szervezetek szerint túl széles körű, és kisebb szabálysértésekért bünteti őket és a nyilvánosságot.
- * Az érdekérvényesítő szerep hiánya a jótékonyági szervezetek meghatározásában, ami szerintük a nyilvántartásból való törlés veszélyének teszi ki őket, ha ellenzik a kormány politikáját.

Ellen Ramsay, a Rural Women New Zealand (egy jótékonyági szervezet) korábbi elnöke átfogó kritikát írt a jótékonyági törvényjavaslatról a New Zealand Herald számára. A cikk címe: "A jótékonyág otthon kezdődik" (2004. november 11.). A cikk részletei a következők:

A jótékonyági bizottság a jótékonyági törvényjavaslat egyik legfontosabb javaslata, amely önmagában is a felesleges bürokrácia példája.

...

Függetlenül attól, hogy mit mondanak a törvényjavaslat támogatói, a javaslat valódi haszonélvezői a könyvelőcégek lesznek, nem pedig azok, akiknek az új-zélandiak által évente számos jótékonyági szervezetnek adományozott dollármilliókból kellene részesülniük. A jótékonyági szervezetek és az a számtalan önkéntes, akik idejüket és tehetségüket nagylelkűen áldozzák támogatásukra, a vidéki közösségek éltető elemei, különösen azóta, hogy az egészségügyi, oktatási és szociális szolgáltatások központosítása megtörtént.

...

Ha ez a törvényjavaslat elfogadásra kerül, az Új-Zélandon működő mintegy 30 000 jótékonyági szervezetre lesz hatással, amelyek számos alapvető funkciót látnak el. A kormány úgy dolgozta ki ezt a jogszabályt, hogy nem ismeri e jótékonyági szervezetek többségét, hogy mit csinálnak és miért léteznek.

Amikor Margaret Wilson főügyész és kereskedelmi miniszter elindította a

törvényjavaslatot, azt mondta, hogy az segíteni fogja az új-zélandi emberbaráti és nagylelkűség kultúrájának előmozdítását.

Ez a kultúra már létezik ebben az országban, és a valóság az, hogy ennek a törvényjavaslatnak éppen az ellenkezője lesz a hatása.

A jótékonyági szervezetekre magasabb megfelelési költségeket fog róni. Ezek a költségek a jótékonyági státusz megőrzését célzó szigorúbb számviteli ellenőrzések végrehajtásával járnak majd, és így kevesebb dollár áll majd rendelkezésre a jótékonyági munkára.

A bürokrácia új szintjeinek kielégítése bénító lehet a kereskedelmi vállalkozások számára, képzeljük el, hogyan érinti majd a nonprofit vállalkozásokat?

...

Már léteznek olyan kormányzati struktúrák, amelyek képesek elosztani a lakosság félelmeit a jótékonyági szervezeteknek adott pénzek kezelésével kapcsolatban. A jótékonyági törvényjavaslat egy elképzelt probléma megoldása, és el kellene hagyni.

A "Jótékonyági szervezetek szerint a törvényjavaslat akadályozni fogja őket" című cikkben (2004. augusztus 6.) számos jótékonyági szervezet nyilatkozott, többek között:

Victor Saywell, az Üdvhadsereg pénzügyi vezetője szerint a törvényjavaslatban semmi sem ösztönzi a "nagylelkű emberbaráti társadalmat" és az évente önkéntes munkaórák millióinak valódi elismerését.

Azt mondta, hogy a törvényjavaslat "jelentős bürokráciát hozna létre, jelentős megfelelési költségekkel és kockázatokkal, mindenféle előny nélkül".

A megfelelési követelmények és kockázatok visszatartják az önkénteseket attól, hogy idejüket áldozzák, az adományozókat pedig attól, hogy pénzt adományozzanak.

Saywell úr szerint a törvénytervezet azon követelménye, hogy a jótékonyági szervezeteknek minden levelezésen fel kell tüntetniük a nyilvántartási számukat, "terhes és szükségtelen".

3 *A Szociális Szolgáltatások Különbizottsághoz benyújtott beadványok*

A kijelölt bizottsághoz benyújtott beadványok vizsgálata során a jelen dokumentum szempontjából (a jótékonyági törvényjavaslat és annak IFRS-következményei tekintetében) az ellenhegemón érvek három fő irányvonala releváns. Ezek közé tartozik a Jótékonyági Bizottság javasolt finanszírozása maguk a jótékonyági szervezetek által (regisztrációs díj vagy illeték révén); a megfelelés költségei, beleértve a regisztrációs számok feltüntetését, a regisztrációt, az éves beszámoló elkészítését, benyújtását és "auditálását", a bizonytalan (IFRS-hez kötött) számviteli rendszernek való megfelelést, a Jótékonyági Bizottság és a bejegyzett jótékonyági szervezetek éves ülésének követelményét, valamint az éves beszámolóknak a Jótékonyági Bizottság részére a mérlegfordulónapot követő négy hónapon belül történő benyújtásának követelményét.

(a) *Finanszírozás*

Az eredeti jótékonyági törvényjavaslatra reagálva a jótékonyági szervezetek nagy aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy úgy tűnt, a kormány azt tervezi, hogy a jótékonyági szervezeteknek maguknak kell majd finanszírozniuk a jótékonyági bizottságot. Ugy tűnt, hogy ez szöges ellentétben áll magának a jótékonyági szervezetnek a szerepével; a közpénzekből a jótékonyági szervezet munkájára felajánlott pénzeszközöket a nem kívánt és szükségtelen Jótékonyági Bizottság adminisztrációjának fizetésére fordítják. Rachel Roth és Julian Johnson például a Családi Nevelési Hálózat nevében a következőket terjesztette elő a

Szociális Szolgáltatások Különbizottságának:²⁰

---

²⁰ Rachel Roth és Julian Johnson, Family Education Network, beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

Nem látjuk, hogyan lehetne a Bizottságot folyamatos kormányzati finanszírozás nélkül működtetni. Sok jótékonyági szervezet mérete és pénzügyi kapacitása egyaránt kicsi. A megfelelés, a nyilvántartásba vétel, az éves jelentések és bevallások stb. költségei csak tovább növelnék azokat a nehézségeket, amelyek már most is fennállnak a közösségben végzett munkánk során... A Bizottságnak folyamatos kormányzati finanszírozásra van szüksége, és nem szabad az összes költséget a nyilvántartásba vétel és/vagy az éves díj révén igyekeznie fedezni.

Graham Hill, aki az Egyházközi Kórházlelkészi Tanács [IHC] képviselőjeként nyújtott be előterjesztést, a jótékonyági alapok elszívása és az az igazságtalanság miatt aggódott, hogy a jótékonyági szervezeteknek egy közhasznú kormányzati szervezetet kell finanszírozniuk. Röviden, ha ez a köz javát szolgálja, akkor a köz finanszírozza.²¹

Az IHC úgy véli, hogy a Bizottság célja a kormány és a nyilvánosság tájékoztatása, ezért a kormánynak kellene finanszíroznia a Bizottság működésének költségeit. A költségeknek nem kellene a kormány által az IHC-nek vagy hasonló szervezeteknek adott pénzből származniuk, mint hozzájárulás a kormány által a kormánnyal partnerségben nyújtandó szolgáltatásokhoz.

Clive Monds, az NZ Inc. környezetvédelmi és természetvédelmi szervezetek képviselőjeként érvelt:

"Díjak: A kormány azt javasolta, hogy a Jótékonyági Bizottság önfinszírozó legyen. Ez ellentétes a jótékonyági adómentesség egész indoklásával, amely elismeri, hogy a jótékonyági szervezetek olyan munkát végeznek, amely közjónak minősül. Ha a törvényjavaslat célja egy olyan mechanizmus létrehozása, amely megvédi e közjóléti rendelkezés integritását, akkor bizonyára maga a mechanizmus is a közjó része, és az általános bevételekből kell fizetni."²²

(b) A megfelelés költségei

Röviden, a benyújtók többsége a jótékonyági törvényjavaslatban rejlő megfelelési költségekre összpontosított. Nemcsak a megfelelési költségek megfizetésének ténye volt kérdéses, hanem sok beadványozó arra a benne rejlő igazságtalanságra összpontosított, hogy a jótékonyági szervezeteknek fizetniük kell a megfelelésért, amikor ez a fizetés elvonja a jótékonyági szervezetek által nyújtani kívánt szociális szolgáltatásoktól. Úgy tűnik, hogy különösen két ellentétes érvelési irányzat létezik. Az első magában foglalja a megfelelés költségeinek bizonytalanságát, tekintettel arra, hogy a pénzügyi beszámolási kötelezettségeket, kivéve az éves beszámoló szükségességét, tanácsi rendeletben kell szabályozni (más szóval, a rendeleteket még meg kell alkotni, és a főkormányzó fogja elfogadni, amikor szükséges és "konzultáció nélkül"). Másodszor, a jótékonyági szervezetek frusztrációjukat fejezték ki azzal a pusztán "idiotizmussal" kapcsolatban, hogy a megfelelés költségeit fizetniük kell, mivel ez megfiúsítja a jótékonyági szervezetek szándékát, amelyet a Charities Bill "állítólag" támogatni kíván.

Ami a bizonytalanságot illeti, Christine Rogan, aki az Alcohol Healthwatch Trust nevében nyújtott be véleményt, kijelentette, hogy:²³

²¹ Graham Hill, a bizottság titkára, Egyházközi Kórházlelkészi Tanács, Aotearoa New Zealand Charitable Trust, beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

²² Clive Monds, ECO Executive, Environment and Conservation Organisations of NZ Inc, beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

²³ Christine Rogan, 2004, Alcohol Healthwatch Trust, beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

A megfelelés olyan szintjét teremti meg, amely jelentős és még előre nem látható adminisztrációs költségeket jelentene a már eddig is előírtakon felül ... A pénzügyi és logisztikai költségek megterhelők az ágazat számára, mivel újabb szintű jelentéstételt és díjat [sic] követelnek meg (például a jelenlegi adóstatusz megőrzése, regisztrációs díjak, éves díjak, éves jelentések benyújtása és a nyilvántartási szám feltüntetésének folyamatos követelménye minden szervezeti anyagon) ... A nem kormányzati nonprofit ágazat korlátozottan képes megfelelni a megfelelési költségeknek és kötelezettségeknek. A törvényjavaslat megnövekedett működési és megfelelési terheket ró a jótékonyági szervezetekre, miközben kevés védelmet, elszámoltathatóságot és támogatást nyújt az ágazat javára.

Az Institute of Chartered Accountants of New Zealand [ICANZ] folytatta ezt az aggodalmat a bizonytalansággal kapcsolatban, és azt állította, hogy:²⁴

E költségek nagyságrendjét a rendeletek tartalma és az határozza meg, hogy a Bizottság hogyan látja el feladatait.

Figyelembe kell venni a javasolt jogszabály közvetett és nem szándékolt költségeit ... Ez azt jelentheti, hogy a jótékonyági szervezeteknek többet kell majd fizetniük a megfelelési szolgáltatásokért.

A Binney Lock példaként említette a megfelelési költségek megfizetése és a jótékonyági szervezet működtetése közötti nyilvánvaló ellentmondást:²⁵

Bár tiszteletben tartom a törvényjavaslat jó szándékait, azt állítom, hogy igazságtalan és szükségtelen terheket ró a jótékonyági szervezetekre. Javaslom, hogy a törvényjavaslatot ne folytassák ...

Graham Hill a Kórházi Lelkészség Egyházközi Tanácsa nevében benyújtott beadványában a következőkkel érvelt:²⁶

Az ICHC azonban aggályosnak tartja, hogy olyan szervezeteket, amelyeket természetüknél fogva jótékonyági szervezetként hoztak létre, hogy mentesítsék a közpénztárcát a finanszírozási költségek alól, amelyeket egyébként teljes mértékben a kormánynak kellene fizetnie, a nyilvántartásba vételért díjat kell fizetniük.

Végül, a megfelelés költségeivel kapcsolatos érvelés a médiában elhangzott beadványok után is folytatódott, a New Zealand Herald 2004. augusztus 6-i cikke a következőket írta:

A [Szent Vince de Paul Társaság] közvetlen korábbi elnöke, Kevin Tansley becslése szerint a törvényjavaslat követelményei egy teljes munkaidős személyt foglalnának le, ami 30 000-40 000 dolláros költséget jelentene egy olyan jótékonyági szervezet számára, amelynek éves bevétele kevesebb, mint 40 000 dollár.
\$200,000.

(c) *Éves hozamok*

A jótékonyági törvényjavaslat előírta, hogy négy hónapon belül éves beszámolót kell készíteni és benyújtani a jótékonyági bizottsághoz. Számos

²⁴ David Turner, 2004, ICANZ, Beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

²⁵ Binney Lock, 2004, Beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

²⁶ Graham Hill, 2004, Clerk of the Committee, Interchurch Council for Hospital Chaplaincy, Aotearoa

New Zealand Charitable Trust, Submission to the Social Services Select Committee on the Charities Bill.

a benyújtók nagyon aggódtak e követelmény miatt, és több időt igényeltek. A benyújtók szerint a javasolt jelentéstételi határidő túl rövid:²⁷ szerint hat hónapnak kellene lennie,²⁸ szerint kilenc hónapnak,²⁹ szerint nyolc hónapnak,³⁰ szerint hét hónapnak,³¹ szerint öt hónapnak,³² szerint hosszabb időtartamnak, anélkül, hogy kifejezett ajánlást tettek volna az optimális időkeretre vonatkozóan.³³ Továbbá, bár a törvényjavaslat

---

²⁷ Northland Urban Rural Mission, Bay of Plenty Multiplesclerosis Society, Tauranga (BOP) Hearing Association, Diocese of Palmerston North, Sporting Clubs of New Zealand, Catholic Diocese of Auckland, Chartered Secretaries New Zealand, Pamela Hopkins, Age Concern, Sport Manawatu, Royal NZ Plunket Society Inc, Museums Aotearoa Te Tari O Nga Whare Taonga O Te Motu (The Museums of NZ), Haven Child and Family Trust, Hutt Valley Education Service Trust BEST, Serving in Mission, Orpheus Choir of Wellington, Catholic Family Support Services, Downtown Community Ministry, Hamilton Diocese, St Joseph's Parish Fairfield, Saint Peter Chanel Parish Te Rapa, St Anthony's Catholic Parish, Compass Community Foundation.

²⁸ MargyJean Malcolm, Auckland Women's Health Council, Auckland Regional Migrant Services Charitable Trust, Workplace Support, Cancer Society National Office, Hospice NZ, WWF NZ, The Institute of Chartered Accountants of New Zealand, National Council of YMCA's of NZ, Arts Waikato, The Boys' Brigade Camp Wainui Trust, The Peace Foundation, Problem Gambling Foundation of NZ, Wyatt Consultants, Stedfast Park Camp the Boys' Brigade, Huntly Boys' Brigade, Auckland Medical Research Foundation, Dilworth Trust Board, Waikato Regional Community Houses, Barnados, Auckland District Council of Social Services (ADCOS), Pricewaterhousecoopers, Society of St Vincent de Paul, Independent Schools of NZ, Federation of Family Budgeting Services, Girl Guides Association of NZ Inc, SPELD Auckland Inc, Boys Brigade NZ, Smokefree Pacific Action Network, Habitat for Humanity NZ, Kidcare Foundation, Ngaruawahia Community House, Christchurch City Council, NZ China Friendship Society, Diabetes NZ Inc, Cora Baillie, Ngaruawahia TuTangata Trust, Ashburton Council of Social Services, Ngaruawahia Resource Centre, Autism NZ Inc Bay of Plenty Branch, Federation of Rail Organisations of NZ Inc, Muscular Dystrophy, Christian Blind Mission International NZ, The International Sailors Society Auckland, Toy Library Federation of NZ, Fiona Cartwright, Presbytery of Southland, Alpha Support Trust, Physiotherapy Acupuncture Association of NZ Inc, Action for Children and Youth Aotearoa Inc, Bay of Plenty Myalgic Encephalomyelitis Support Group Inc, Acorn Foundation, Central Regional Health School (CRHS), The NZ Secondary Schools Students Choir Trust, The Churches Broadcasting Commission, Sisters of Mercy Auckland Charities Limited, Mangakino Community Agency Inc, Southland Hospice Charitable Trust, Otorohanga Support House Whare Awhina Inc, St Paul's Cooperating Parish, Supergrans, Volunteering NZ, Diabetes Tauranga Incorporated, Napier Family Centre Inc, Dunedin Community Voluntary Centre Trust, Mervyn J Cranefield, Lepra Mission NZ Inc, Fundraising Institute of NZ.

²⁹ Új-Zélandi Trustees Association, Autism NZ Inc, The Scout Association of NZ és a Scout Youth Foundation, Mercy Hospital Dunedin, LifeLine NZ, Tairāwhiti Youth Development Trust, Kidcare Foundation.

³⁰ The Salvation Army Pax Christi Aotearoa New Zealand, De La Salle Brothers, Open Home Foundation, The New Zealand Council of Social Services, Catholic Congregational Leaders' Conference Aotearoa NZ, Sisters of Compassion, Te Whanau Putahi, The Cancer Society of New Zealand Central Districts Division, J L Woodward, NZ Council Christian Social Services, Inter Church Working Party on Taxation, Child Evangelism Fellowship of NZ, The Work Peninsula Charitable Trust, SPELD Gisbourne, Anglican Action, Auckland City Mission, The Congregational of the Sisters of the St Joseph of Nazareth, Alpha Support Trust, Social Services Waikato, Sisters of Mercy Wiri, The Methodist Church of NZ, Women's Health Action Trust.

³¹ ANGOA.

³² Tear Fund, Institute of Chartered Accountants of NZ, Council for International Development, Crosslight Trust.

³³ NZ Federation of Voluntary Welfare Organisations Inc, Tauranga Budget Advisory Service Inc, Te Ora Hou Te Tairāwhiti Inc, The Tokomaru Bay Community Group Charitable Trust, Paul Currie, Tauranga Ray of Hope Trust, Hamilton East Community House, Huntly Baptist Church, National Council of Women of NZ, WEC International NZ, Scouting Otago, CEP Environment Trust, Catholic Women's League of NZ Inc, New Horizons For Women Trust Inc, Alcohol Healthwatch, NZ Playcentre Federation Inc, Friends of Te Papa, Missions Interlink, Manukau City Council,

nem hivatkozott a pénzügyi beszámolási törvény egyidejű felülvizsgálatára és az IFRS bevezetésére, egyértelmű, hogy egyesek kapcsolatot teremtettek a két tevékenység között, és azt állították, hogy a karitatív szektor nem képes megbirkózni az IFRS pénzügyi bonyolultságával,³⁴ vagy azt, hogy az IFRS és származékai túl bonyolult szabályozási követelményt jelentenek a karitatív szervezetek egyszerű könyveléséhez.³⁵

A WWF Új-Zéland példaként említette, hogy a jótékonyági szervezetek hosszabb határidőt kérnek a pénzügyi beszámolók benyújtására:³⁶

A jótékonyági szervezetekre és a jóváhagyott kedvezményezettekre vonatkozó azon követelmény, hogy a mérlegfordulónapot követő 4 hónapon belül éves bevallást nyújtsanak be, túl rövid idő. A WWF Új-Zéland megérte, hogy a Bizottságnak naprakész információkkal kell rendelkeznie, de ez a követelmény súlyosabb, mint a jelenleg a vállalatokra vonatkozó követelmény. A WWF javasolja az 54. pont módosítását a 4 [hónap] törlésével és a 6 hónap beillesztésével.

Brian McCloy, az Irgalmas Nővérek Aucklandi Jótékonyági Társasága Ltd. képviselőjében benyújtó Brian McCloy folytatta ezt a témát, és tömören fogalmazott:³⁷

Az 54. szakasz előírja, hogy a jótékonyági szervezetek az éves beszámolót a mérlegfordulónapot követő 4 hónapon belül nyújtsák be. Ez az időszak irreálisan rövid, és véleményünk szerint 6 hónapos időszaktól kellene engedélyezni.

Az éves jelentéssel és annak tartalmával kapcsolatban Al Eastley, a Southland Mature Employment Charitable Trust elnöke a következőket nyilatkozta:³⁸

... a törvényjavaslat a szabályozás egy újabb szintjét növeli azzal, hogy a jótékonyági bizottságnak éves beszámolót kell készíteni. Bár a törvényjavaslat nem írja elő ennek a jelentésnek a tartalmát, aggodalomra ad okot ...

Ha ehhez még a megtérülés is hozzáadódik, akkor a könyvelőinktől és a könyvvizsgálótól kapott jóindulat még jobban megfeszül, nem is beszélve a személyzet plusz idejéről, amelyet ennek az igénynek a kielégítése jelent, amikor az időt jobban el lehetne tölteni az alaptevékenységeinkkel. Ez óriási hatással lehet a már amúgy is feszített alsó vonalunkra.

Presbyterian Support Upper South Island, Dunedin City Council, Southland Regional Support Inc, Dunedin Council of Social Services, MEISS Inc, Disability Information Service Inc.

³⁴ Aucklandi Katolikus Egyházmegye.

³⁵ Úgy tűnik, hogy ez egy ellenkoalíciót alkot Új-Zéland különböző baptista gyülekezeteiből és szervezeteiből, beleértve a Westland Baptista Gyülekezetet, a Keresztény Központot, a Dannevirke Baptista Gyülekezetet, a Motueka Baptista Gyülekezetet, az Opawa Baptista Gyülekezetet és az Északnyugati Baptista Gyülekezetet, Village Baptist Church, Fielding Baptist Church, Milford Baptist Church, Levin Baptist Church, Dargaville Baptist Community Church, Owairaka Baptist Church, Fairfield Baptist Church, Ranui Baptist Community Trust, Howick Baptist Church, Titahi Baptist Church, Otahuhu Baptista Egyház, Epuni Baptista Egyház, Lincoln Baptista Egyház, Whangaparaoa Baptista Egyház, Stratford Baptista Egyház, Windsor Park Baptista Egyház, Belmont Baptista Egyház, Malvern Baptista Egyház, Bryndwr Baptista Egyház, Riccarton Baptista Egyház, Blockhouse Bay Baptist Church, New Plymouth West Baptist Church, Doubtless Bay Baptist Church, Dunedin City Baptist Church, New Lynn Baptist Church, Halswell Baptist Church, Waikanae Baptist Church, Taumarānui Baptist Church, Oxford Terrace Baptist Church.

³⁶ WWF Új-Zéland, 2004, Beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

³⁷ Brian McCloy, Sisters of Mercy Auckland Charities Ltd, 2004, A szociális szolgáltatásokról szóló

törvényjavaslatról szóló, a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának benyújtott beadvány.
³⁸ Al Eastley, 2004, a Southland Mature Employment Charitable Trust elnöke, beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

Az előírt magas szintű pénzügyi és szervezeti elszámoltathatóság, valamint az ezzel járó megfelelési költségek nem állnak összhangban azzal a csökkenő finanszírozással, amelyet sok jótékonyági szervezet kap... A törvényjavaslat igazi fogai a rendeletekben lesznek.

A jótékonyági törvényjavaslat, az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény egyidejű felülvizsgálata, valamint az IFRS és származékai bevezetése közötti kapcsolatra vonatkozóan a Presbyterian Savings and Development Society of NZ Inc. benyújtotta:³⁹

Egy másik aggályos terület, különösen az olyan kis jótékonyági szervezetek esetében, mint amilyenek az új-zélandi egyházi gyülekezetek, a megkövetelt könyvelés színvonala. Sok szervezet a költségek miatt nem készítteti el a beszámolóját okleveles könyvelővel, nem auditálják, hanem egy független személy ellenőrizheti, aki nem felel meg a bevezetésre váró nemzetközi szabványoknak, és nem is ismeri az IFRS bonyolultságát. Hacsak nem gondolják át drasztikusan a jótékonyági szervezetekre vonatkozó beszámolási szabványokat, akkor sok szervezet fog szenvedni.

4 *Koalíciók, partnerségek és stratégiai szövetségek kialakítása*

Gramsci hegémóniaelmélete azt állítja, hogy a hegémón koalíciók megkérdőjelezésére tett kísérlet során, az ellenhegémónia kialakulásában bizonyos érintett csoportok stratégiai szövetségek vagy koalíciók kialakításával megpróbálnak "pozícióháborút" folytatni. Ez a koalícióépítés lehet annak érdekében, hogy a jótékonyági szervezetek egy csoportja együttesen erősebbnek és nagyobbak tűnjön a domináns hegémónia számára, mint egy magányos hang, vagy például szolgálhat arra, hogy a gyengébb csoportok megpróbálják elkerülni a közvetlen konfrontációt az erősebb bebetonozott csoportokkal, és így alulról próbálnak aláásni "koalíciók, partnerségek és stratégiai szövetségek kialakításával". A szociális szolgáltatásokért felelős bizottsághoz benyújtott beadványok elemzése során a koalícióépítés négy különböző példáját azonosítottuk.

(a) *Új-Zélandi Krikett és a krikett szövetségek*

Az új-zélandi krikett egy nagyon egyszerű szerkezeti modell alapján szerveződik, amely egy központi szervből, az Új-Zélandi Krikettből és 27 kerületi szövetségből áll (6 fő és 21 másodlagos szövetségből). A kijelölt bizottsághoz benyújtott beadványok elemzése során felfedeztük, hogy az Új-Zélandi Krikett, a központi igazgatási szerv egy sablonbeadványt készített, amelyben meghatározta a jótékonyági törvényjavaslattal kapcsolatos elsődleges aggályokat az új-zélandi krikett szempontjából. Az Új-Zélandi Krikett Szövetség ezt a beadványt az összes új-zélandi krikett szövetség és saját maga nevében nyújtotta be. A további elemzés során azonban kiderült, hogy a központi szervezet mind a 27 kerületi szövetségének szétküldte a sablont, és ezek az egyes szövetségek viszont lemásolták a sablont, és a saját nevükben nyújtották be a bizottságnak, majd aláírták azt. Ez a koalícióépítési kezdeményezések két formáját illusztrálja: először is, a sablon, a közös beadványok egy csoportjának közös benyújtása kísérletet tesz az ellenhegémón "hang" méretének növelésére; másodsor, ez a koalíció azonosítja a gyengébb csoportokat, nevezetesen a hazai krikett szövetségeket, akik egy nagyobb, erősebb szervezethez, nevezetesen az Új-Zélandi Kriketthez kötik magukat és aggodalmaikat.

---

³⁹ Presbyterian Savings and Development Society of NZ Inc, 2004, A jótékonyági törvényjavaslatról szóló előterjesztés a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának.

(b) *Baptista Egyházak és az egyszerű pénzügyi beszámolási követelmények iránti összehangolt támadás.*

Amint azt a fentiekben, az éves beszámolási kötelezettséggel kapcsolatos, a különbizottsághoz benyújtott beadványokról szóló részben leírtuk, az Új-Zélandi Baptista Egyházak stratégiai kampányt indítottak azzal, hogy az IFRS és annak származékai túl bonyolult szabályozási követelményt jelentenek a jótékonyági szervezetek egyszerű könyveléséhez.⁴⁰ E dokumentum tárgyát tekintve ez egy egyedülálló beadvány, mivel ez az egyik kevés példa arra, hogy a jótékonyági szervezetek kifejezetten a pénzügyi beszámolási törvény egyidejű felülvizsgálatához, valamint az IFRS és származékos megoldásainak bevezetéséhez kötik a jótékonyági törvényjavaslatot.

(c) *Kisebb jótékonyági szervezetek egyesülése egy közös zászló alatt - egy beadvány több jótékonyági szervezet nevében*

Voltak arra utaló jelek, hogy a kisebb, gyengébb jótékonyági szervezetek egy nagyobb "ernyőszervezet" támogatásával csatlakoztak a vitához. A Plimmerton Presbiteriánus Egyházközség például azt állította, hogy támogatja az Új-Zélandi Presbiteriánus Gyülekezet beadványát. Egy másik példa arra, hogy a kisebb, gyengébb jótékonyági szervezetek összefogtak, hogy elkerüljék a közvetlen konfrontációt és erősítsék ellenhegemón hangjukat, egy új-plymouthi ügyvéd beadványa volt, aki három kisebb új-plymouthi jótékonyági szervezetet képviselt.

(d)

NewZealandCricket, BasketballNewZealand, és egyéb sportszervezetek

A koalícióépítés utolsó példája az új-zélandi krikettet és más központi sportigazgatási szerveket érint. Ez különösen érdekes, mivel a sportág nagyrészt kimaradt a jótékonyági törvénytervezet megfontolásából. A túlnyomórészt amatőr sportot támogató sportszervezetek a 2004. évi jövedelemadó-törvény értelmében adómentességre jogosultak, de más rendelkezés alapján, mint amely a jótékonyági szervezeteket mentesíti. Számos sportszervezet azonban beadványt nyújtott be a különbizottsághoz, hogy megvédje adómentes státuszát, és hogy a Charities Bill rendszerbe való felvételét és elfogadását szorgalmazza. Ezért az Új-Zélandi Krikett Szövetség beadványa, valamint a 27 kerületi krikett szövetség párhuzamos beadványa ennél szélesebb körű volt. Bizonyíték van arra, hogy az Új-Zélandi Cricket szétküldte sablonját más sportigazgatási szerveknek, többek között az Új-Zélandi Kosárlabda Szövetségnek, amely pontosan ugyanazt a beadványt nyújtotta be, mint az Új-Zélandi Cricket. Ez bizonyítékot szolgáltat arra, hogy széleskörűen próbáltak ellenhegemóniát gyakorolni.

5 *Drasztikus intézkedések - lemondással való fenyegetés*

---

⁴⁰ Ide tartozott különösen a Westland Baptista Gyülekezet, a Keresztény Központ, a Dannevirke Baptista Gyülekezet, a Motueka Baptista Gyülekezet, az Opawa Baptista Gyülekezet, az Északnyugati Baptista Gyülekezet, a Village Baptista Gyülekezet, a Fielding Baptista Gyülekezet és a Milford Baptista Gyülekezet, Levin Baptista Egyház, Dargaville Baptista Közösségi Egyház, Owairaka Baptista Egyház, Fairfield Baptista Egyház, Ranui Baptist Community Trust, Howick Baptista Egyház, Titahi Baptista Egyház, Otahuhu Baptista Egyház, Epuni Baptista Egyház, Lincoln Baptista Egyház, Whangaparaoa Baptista Egyház, Stratford Baptista Egyház, Windsor Park Baptista Egyház, Belmont Baptista Egyház, Malvern Baptista Egyház, Bryndwr Baptista Egyház, Riccarton Baptista Egyház, Blockhouse Bay Baptista Egyház, New Plymouth West Baptist Church, Doubtless Bay Baptist Church, Dunedin City Baptist Church, New Lynn Baptist

Church, Halswell Baptist Church, Waikanae Baptist Church, Taumaranui Baptist Church, Oxford Terrace Baptist Church.

A jótékonyági törvényjavaslatra válaszul a jótékonyági szektor egyes vezetői drasztikus intézkedésekkel próbálták demonstrálni az ellenhegemón mozgalom komolyságát. A (személyesen) a különbizottságnak beadványt benyújtók azzal demonstrálták elégedetlenségüket, hogy lemondással és az ágazatból való kilépéssel fenyegetőztek. Különösen az a tény jelentett komoly aggodalmat, hogy a jótékonyági szervezetek tisztségviselői nem jogosultak felelősségbiztosításra. Ez a kampány a médiában is folytatódott: a Szent Vince de Paul Társaság nemzeti pénztárnoka, Patrick Sheehan a New Zealand Herald cikkében (2004. augusztus 6.) a következőket nyilatkozta:

... lemondana, ha a törvényjavaslat jelenlegi formájában törvényerőre emelkedne, mert megtiltaná, hogy a jótékonyági szervezetek tisztviselői kártérítési biztosítást kapjanak.

Azt mondta, hogy a törvényjavaslat "súlyosan károsítaná" a jótékonyági szektort azáltal, hogy korlátozná munkáját, mivel értékes forrásokat vonna el a nagyobb adminisztrációs és megfelelési költségek fedezésére.

Sheehan úr elmondta, hogy a társaság ellenzi azt a rendelkezést, amely a tisztviselőket személyesen felelőssé teszi a bizottságnak fizetendő közigazgatási bírságok megfizetéséért.

"Elég nehéz olyan személyeket találni, akik hajlandóak vezetői szerepet vállalni anélkül, hogy a munkaköri leírásuk részeként potenciális személyes felelősséget is előírnának" - mondta.

Sheehan úr szerint nemcsak a tisztek, hanem más önkéntesek is elriadnának a csatlakozástól.

6 *Az elégedetlenség ellenkultúrája - az ellenhegemóniák összefoglalása*

Az előző fejezetekben a dokumentum felvázolta a jótékonyági törvényjavaslat elleni mozgalmak jellegét, valamint az általuk megfogalmazott érveket. A benyújtók egy olyan nyilvántartási rendszer ellen érveltek, amely egyrészt a jótékonyági szervezetek osztályait hozná létre, másrészt pedig arra kényszerítené a jótékonyági szervezeteket, hogy az adómentesség elnyerése érdekében regisztráltassák magukat. A média szerepet játszott a jótékonyági törvényjavaslatot övező problémák népszerűsítésében, és a törvényt túlzottan megterhelő jogszabályként tüntette fel. A média azt is kiemelte, hogy a jótékonyági tevékenységet önként és jóhiszeműen kell vagy legalábbis kellene végezni - ezek olyan értékek, amelyeket a törvényjavaslat "valahogy nem vett figyelembe".

Megjegyezték, hogy a jótékonyági törvényjavaslat valódi haszonélvezői a jelek szerint a könyvelőcégek. Ez kérdéseket vet fel a számviteli elszámoltathatósági keretrendszerek feltételezett előnyeivel kapcsolatban, és azzal kapcsolatban, hogy képesek-e előnyöket biztosítani a jótékonyági ágazat számára. Kérdéses, hogy a számviteli keretrendszer mennyire fogja "elősegíteni a jótékonyágot és a nagylelkűséget", ha a hatása az, hogy csökkenti a jótékonyági szervezetek képességét szociális munkájuk elvégzésére. A megfelelési költségek további kockázatokkal is járnak, olyan kockázatokkal, amelyek visszatartják az embereket attól, hogy értékes idejüket és pénzüket jótékonyági szervezeteknek adják.

A benyújtók támadták a jótékonyági törvényjavaslat finanszírozási struktúráját, amely a finanszírozást maguktól a jótékonyági szervezetektől vonta el. Zavarba ejtő volt, hogy egy közérdekből létrehozott szervet olyan jótékonyági szervezeteknek kellett finanszírozniuk, amelyek maguk is olyan szolgáltatásokat nyújtanak, amelyeket az államnak kellene nyújtania, és hagyományosan az állam nyújtja az embereknek.

A megfelelés költségei és az éves bevallások benyújtásának időkerete volt az egyik fő témája az ellenkultúra megnyilvánulásainak, a benyújtók és a média rámutatott arra, hogy a megnövekedett költségek milyen hatással lennének a már most is a megélhetésért küzdő szervezetekre.

Bizonyos jelek arra utalnak, hogy a jótékonyági csoportok és támogatók kollektív mozgósítása a szociális szolgáltatásokról szóló szelektív választási eljáráshoz benyújtott beadványok kapcsán megtörtént.

bizottság, információmegosztás, sablonok terjesztése és csoportos beadványok révén.

Az egyik legerősebb ellenhegemón üzenet, amely szembe megy a nyilvános elszámoltathatóság és a közbizalom retorikájával, az, hogy:

"Minden egyes dollár, amelyet egy jótékonyági szervezet a megfelelési költségekre költ, egy dollárral kevesebbet jelent, amelyet a jótékonyági szervezet alapfeladataira fordíthat".

Az ellenhegemón mozgalmak kormányzati befogadása

A neogramszki hegemonia nem statikus (Williams, 1977). Gramsci tárgyalja, hogy amikor összehangolt nyomással szembesül, a hegemon üzenet megváltoztathatja pozícióját vagy irányát annak érdekében, hogy az üzenet "megvásárolható" legyen. Ebben az értelemben, ahogy a jótékonyági törvényjavaslat végigment a parlamenti folyamaton, a Parlamentben történő bevezetéstől (első olvasat), az érdekelt felek beadványok benyújtására való felhívásán, a meghallgatások bizottsági folyamatán át a szociális szolgáltatásokról szóló különbizottsági jelentésig, a kisebb finomítások, változtatások és engedmények azt mutatják, hogy a kormány módosította hegemon üzenetét. Gramsci számára ezek a finomítások, változtatások és engedmények az uralkodó hegemonia "alkalmazkodását" jelentik. A vizsgálóbizottsági beadványok, a médiajelentések és a vizsgálóbizottsági zárójelentés elemzése alapján legalább három olyan kormánykísérletre van bizonyíték, amely a jótékonyági szektor ellenhegemóniái által kifejtett társadalmi és politikai nyomás "alkalmazkodásra" irányult. Ezek közé tartozik, hogy a kormány ígéretet tett arra, hogy az első két évben finanszírozza az új Jótékonyági Bizottságot, hogy az éves bevallási határidőt négy hónapról hat hónapra módosítsák, és hogy a Jótékonyági Bizottság a megfelelés és a szabályozás helyett inkább a jótékonyági ágazat oktatására és támogatására fog összpontosítani. Ezek mindegyikét sorban megvizsgáljuk:

1 A kormány 9,8 millió dollárt ígér az új jótékonyági bizottság finanszírozására

Amint fentebb említettük, a jótékonyági törvényjavaslattal kapcsolatos egyik fő aggály a benyújtó jótékonyági szervezetek szempontjából az a javaslat volt, hogy a jótékonyági szervezeteknek kellene finanszírozniuk a jótékonyági bizottságot. A jótékonyági szervezetek számára ez beavatkozna a "jótékonyág" alapvető funkciójába, és igazságtalannak tűnik, mivel a kormány olyan szabályozó testületeket finanszíroz, mint a Kereskedelmi Bizottság, a villamosenergia-szabályozó, a távközlési szabályozó és az értékpapír-bizottság. A kormány 2004. október 22-i sajtóközleményében a kormány megpróbálta csillapítani a jótékonyági szektor számos tagjának aggodalmait azzal, hogy bejelentette, hogy a jótékonyági bizottság első két évének teljes finanszírozását tervezi, amelyet egy felülvizsgálat követ. A sajtóközlemény címe: "A kormány visszavonta a jótékonyági szervezetek erőteljes szabályozására vonatkozó terveit". A legfontosabb kijelentések a következők:

A kormány visszavonta a jótékonyági szervezetek szigorú szabályozására vonatkozó terveit.

Tegnap bejelentette, hogy 9,8 millió dollárt különít el az új jótékonyági bizottság kétéves finanszírozására, hogy a jótékonyági szervezeteknek ne kelljen regisztrációs díjat fizetniük.

A jótékonyági szervezetek aggódtak amiatt, hogy a jótékonyági törvényjavaslat arra kényszerítette őket, hogy fizessenek a szabályozó

testületük ...

Margaret Wilson kereskedelmi miniszter tegnap a változások bejelentésekor elmondta, hogy a bizottságnál történő regisztráció a finanszírozásnak köszönhetően ingyenes lesz.

A regisztráció önkéntes lenne, de a jótékonyági szervezetek lemaradnának az adómentességről, ha nem írnák alá.

Így egyértelmű, hogy a kormány "alkalmazkodott" a finanszírozási aggályokhoz, enyhítve a finanszírozási félelem egy részét. Érdekes azonban a sajtóközlemény címe: "A kormány visszavonta a jótékonyági szervezetek szigorú szabályozására vonatkozó terveit". A sajtóközlemény egyetlen témája az, hogy a kormány két évig fizetni fogja a jótékonyági bizottságot; nincs szó a többi szabályozási követelmény enyhítéséről vagy enyhítéséről. Ebben az értelemben azt lehet feltételezni, hogy ez egy korlátozott engedményre tett kísérlet, amelyet a jótékonyági ágazat elterelésére tett kísérlet kísér.

2 *Éves bevallás - a mérlegfordulónapot követő hat hónapon belül benyújtandó*

Az ágazat szabályozásával kapcsolatos egyik fő aggály az éves jelentésnek a mérlegfordulónapot követő négy hónapon belüli elkészítésére, bemutatására és "auditálására" vonatkozó követelmény volt. Majdnem minden benyújtó hosszabb időszakot szorgalmazott, a többség szerint a hat hónap megfelelőbb követelmény lenne. Ezért a Parlament Háza elé 2004. december 17-én beterjesztett végleges bizottsági jelentésben a kormány eleget tett ennek az aggodalomnak azzal, hogy a jótékonyági törvényjavaslat szövegét úgy módosította, hogy az éves beszámolót legkésőbb a mérlegfordulónapot követő hat hónapon belül kell elkészíteni. A Szociális Szolgáltatási Bizottság jelentése megjegyzi:

A benyújtók felvetették, hogy a jótékonyági szervezetek, különösen a kisebb szervezetek számára nehézséget jelenthet a [54. szakasz szerinti] 4 hónapos határidő betartása, és azt javasolták, hogy a törvényjavaslat adjon több időt az éves bevallás elkészítésére. A többség egyetért ezzel, és javasolja az 54. szakasz (1) bekezdésének módosítását úgy, hogy a szervezet éves bevallását minden mérlegfordulónapot követő 6 hónapon belül kelljen elkészíteni. Ez volt a benyújtók által leggyakrabban javasolt időkeret.

Ennek az engedménynek a nyelve minden bizonnyal az "alkalmazkodás" nyelve. Továbbá (a jótékonyági ágazat számára) a kormány kinyilvánított hajlandóságát mutatja, hogy szükség esetén meghallgatja és engedményeket tesz.⁴¹

3 *Bevezetett oktatás és támogatás*

Az "alkalmazkodás" utolsó illusztrációja inkább kozmetikai jellegű, mint tényleges változás. Számos beadványozó aggódott amiatt, hogy a jótékonyági bizottság a jelek szerint erősen a megfelelésre és a szabályozásra összpontosít, az oktatás és a támogatás rovására.⁴² A különbizottság jelentése a következő ajánlást tartalmazza:

Megállapítottuk, hogy a legtöbb beadványozó aggódott amiatt, hogy a [jótékonyági] Bizottság elsősorban a jótékonyági szektor szabályozójaként fog működni, holott úgy vélték, hogy a Bizottságnak széles körű

---

⁴¹ Lásd: Tisztelt Margaret Wilson, parlamenti képviselő, sajtóközlemény (2004. augusztus 18.), amelyben a támogató miniszter kijelentette:

Nyitott vagyok a törvényjavaslat módosítására. A beadványok fényében megkértem a tisztviselőket, hogy dolgozzanak együtt a különbizottsággal annak biztosítása érdekében, hogy olyan jogszabályt kapjunk, amely működőképes.

⁴² Lásd Robin ReadBloomfield, a Nyugati Közösségi Központ elnöke, 2004, A jótékonyági törvényjavaslattal foglalkozó Szociális Szolgáltatások Különbizottságának benyújtott beadványa:

Ellenezzük a törvényjavaslat szándékát is, mivel a támogatás és az oktatás helyett a megfelelésre és a szabályozásra helyezi a hangsúlyt.

oktatási és támogatási funkció ... Véleményünk szerint a Bizottságnak fontos szerepet kell játszania a jótékonyági szervezetek tájékoztatásában, oktatásában és támogatásában, mivel e szerep hatékony gyakorlásának segítenie kell a jótékonyági szervezeteket kapacitásuk kiépítésében és képességük fejlesztésében. A többség ezért a törvényjavaslat módosítását javasolja, hogy a Bizottság egyik fő feladatákként a Bizottság általános tanácsadást és segítségnyújtást nyújtson az irányítással és a vezetéssel kapcsolatban, valamint ajánlásokat tegyen a legjobb gyakorlatokra vonatkozóan. Az ilyen tanácsadásnak minden jótékonyági szervezet számára elérhetőnek kell lennie, akár bejegyzett, akár nem.

A kozmetikai célú megjelölés oka, hogy a jótékonyági törvényjavaslatához fűzött magyarázó jegyzet az oktatást és támogatást a jótékonyági bizottság egyik fő feladatákként említi az ágazat szabályozásában. Ezért ez kozmetikai jellegű, mivel ezt a követelményt a magyarázatból a jogszabályba helyezi át.

4 Következtetés - Kormányzati szálláshelyek

Az ellenhegemón mozgalom hatására a kormány korlátozott engedményeket tett a jótékonyági törvényjavaslat formájában és alakjában. Az a tény, hogy ezek a gyengébb csoportok korlátozott engedményeket kaptak a jótékonyági törvényjavaslatban, ahogy az a parlamenti folyamat során előrehaladt, a társadalmi és politikai nyomással szembeni "alkalmazkodás" példája. A szerzők szempontjából azonban sokkal érdekesebb az, hogy a kormány mit nem engedett el. Semmit sem mondtak az IFRS-ről, sem a megfelelés költségeiről, kivéve a Bizottság kezdeti finanszírozását. Az uralkodó hegemonia korlátozott engedményeket tett, de ez önmagában is kulcsfontosságú.

V ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

A dolgozat záró megjegyzései két megállapításra összpontosítanak: először is, reflektálunk a kormányzati retorikára és a meglévő ellenhegemóniákra, hogy megpróbáljunk alternatív lehetséges ellenhegemón beavatkozási lehetőségeket feltárni; másodsor, a dolgozat megvizsgálja Gramsci hegemoniaelméletének bizonyos korlátait.

A kormányzati retorika és a meglévő ellenhegemóniák átgondolása

Ez az esettanulmány megkísérelte dokumentálni egy ágazat ellenállását a nem kívánt számviteli gyarmatosítással szemben, amely korlátozza a jótékonyági szervezetek munkájuk végzésének lehetőségét. A törvényjavaslat ellenzőinek érvei a megfelelési költségekre, a jótékonyági bizottság finanszírozására és az éves bevallások benyújtására összpontosítottak.

A jótékonyági törvényjavaslat azonban az új-zélandi társadalom gyakran kevésbé ismert, mégis fontos ágazatának ismertségét is növelte. A vitákból a gondoskodás, a nagylelkűség és a szeretet érzése derült ki, amelytől oly sok szervezet függ. Ami zavarba ejtő, az a jótékonyági törvényjavaslat időzítése és szükségessége. Nem készült átfogó tanulmány az új-zélandi jótékonyági ágazatról, és emiatt nincsenek pontos becsléseink az új-zélandi jótékonyági szervezetek számáról, méretéről és jellegéről. Az információhiány miatt arról sincs pontos elképzelésünk, hogy a könyvelőcégeken kívül milyen szervezetek profitálnának (ha profitálnának egyáltalán) a "fokozott" elszámoltathatóságból és átláthatóságból. Ezenfelül az ágazatra vonatkozó információk hiánya miatt nem ismerjük a jótékonyági pénzekkel való visszaélések és visszaélések mértékét sem. Bizonyítékok vannak arra, hogy bár az Amerikai Egyesült Államokban a jótékonyági visszaélésekről nem számolnak be eléggé, a visszaélések előfordulása minimális

(FremontSmith és Kosaras, 2002). Ha ugyanez elmondható az új-zélandi jótékonyági szervezetekről is, akkor megkérdőjeleződik egy ilyen keménykezű törvényjavaslat szükségessége.

A kormány retorikája és a beadványokban bemutatott érvek alapján úgy tűnik, hogy az érdekek valóban "kölcsonősek", mivel a legtöbb érv az egyetemes közérdeken alapul. A legtöbb jótékonyági szervezet támogatja a nagyobb elszámoltathatóságot és átláthatóságot, mivel ez javítja feladataik ellátását, míg az államnak kötelessége az új-zélandi közvélemény, az adófizetők felé történő elszámoltathatóság biztosítása. Az általunk összegyűjtött bizonyítékok (beadványok, nyilvánosan hozzáférhető vitaanyagok, kormányzati dokumentumok) alapján úgy tűnik, hogy a jótékonyági szervezetek és az érdekelt felek között koalíciókötés tapasztalható. Például a közös sablonok használata és terjesztése a beadványokban arra utal, hogy széles körű hálózatépítés és információterjesztés történt a különböző csoportok és kollektívák közös ügy érdekében történő egyesítése érdekében.⁴³ Az ilyen mozgósítások hegemoniaellenes mozgalmat képviselnek.

A számviteli standardokkal kapcsolatos kétértelműség arra is utalt, hogy az IFRS bevezetése egyfajta "hátsó ajtón" keresztül történik. A standardokkal kapcsolatos bizonytalanság azt is jelentette, hogy a benyújtók nem tudták megfelelően felmérni az előírt megfelelési költségek mértékét:⁴⁴

[ ] A jótékonyági szervezetekre bizonytalan, határozatlan idejű és folyamatos terheket róni ellentmondásos és igazságtalan.

Az a lehetőség, hogy a jótékonyági szervezetek külön számviteli standardokkal rendelkezzenek, a nemzetközi számviteli harmonizációnak a fokozott összehasonlíthatóságra vonatkozó állításait is nevetségessé teszi, mivel már most is különbségek lennének a jelentett információk között.

A média szerepet játszott a jótékonyági törvényjavaslat legitimációjának megteremtésében azzal, hogy a jótékonyági szervezetek tisztviselői által elkövetett állítólagos hűtlen kezelés és a pénzeszközökkel való visszaélés több nagy horderejű esetére - például a Fight for Life-ra - összpontosított. Ez fokozhatta a közvéleményben a széles körű helytelen magatartásról kialakult képet.

A folyamatos költségvetési megszorítások és az alapvető szociális szolgáltatások privatizációja idején a jótékonyági törvényjavaslat az élet minden területének folyamatos árucikké válását jelenti; ebben az esetben egy olyan terület árucikké válását, amely az önkéntes munkára támaszkodik, és amely oly sokak számára nyújt gyógyulást, menedéket, megerősítést, spiritualitást és kreativitást. Ez az ágazat sokat veszít a számviteli számokkal történő számszerűsítésből, mert a számok nem ragadják meg azt, amit az önkéntesek intuitív módon tudnak: az emberek számítanak.

Hivatkozási lista

Arnold P. A hazai szabályozás fegyverezése: a Kereskedelmi Világszervezet és a szakmai szolgáltatások piaca. *Acc Organ Soc* 2005; 30(4): 299330.

Arnold P, Sikka P. Globalizáció és az állam és a szakma kapcsolata: a nemzetközi hitel- és kereskedelmi bank esete. *Acc Organ and Soc* 2001; 26: 475 499.

⁴³ Lásd alább "D 4 Koalíciók, partnerségek és stratégiai szövetségek kialakítása".

⁴⁴ Binney Lock, 2004, Beadvány a Szociális Szolgáltatások Különbizottságának a jótékonyági törvényjavaslatról.

- Alfredson K. Út a 2005-ös IASB standardokhoz. *Australian Accounting Review*, 2003; 13(1): 38.
- Boyce G, Davids C. 2004 A számviteli kormányzati tanulmányok dimenziói: kiegészítő és kritikai lehetőségek. A negyedik Ázsia-csendes-óceáni interdiszciplináris számviteli kutatási konferencián bemutatott munkadokumentum.
- Broadbent J, Laughlin R, WilligAtherton H. Pénzügyi ellenőrzések és iskolák: számvitel a "nyilvános" és a "magán" szférában. *British Accounting Review*, 1994; 26: 255279.
- Burnham P. Neogramszki hegemonia és a nemzetközi rend. *Capital & Class*, 1991; 45: 7393.
- Butler J, Laclau E, Žižek S. 2000 Kontingencia, hegemonia, egyetemesség: kortárs párbeszéd a baloldalon. London: London: Verso.
- Cox R. Társadalmi erők, államok és világrendek: a nemzetközi kapcsolatok elméletén túl.
Malom: *J Intl Stud* 1981; 10: 12655.
- Cox R. Gramsci, hegemonia és nemzetközi kapcsolatok: egy esszé a módszerről. *Mill: J Intl Stud* 1983; 12: 16275.
- Cox R. 1987 *Production, power and world order: social forces in the making of history*. New York: Columbia University Press.
- Cox R. Production, the state and change in world order, in Czempiel EO, Rosenau J. (szerk.) 1989 *Globális változások és elméleti kihívások: a világpolitika megközelítései az 1990-es években*. Toronto: Lexington Books.
- Cox R. A globális kormányzás strukturális kérdései: következmények Európára nézve, in Gill S. (szerk.) 1993 *Gramsci, történelmi materializmus és nemzetközi kapcsolatok*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Drainville A. Nemzetközi politikai gazdaságtan a nyílt marxizmus korában. *Rev Intl Pol Eco*, 1994; 1: 10532.
- During S. (szerk.) 1993 *The cultural studies reader*. London: London: Routledge.
- Foucault M. in Bouchard D, Simon F. (szerk.) 1977 *Nietzsche, genealógia, történelem a nyelvben, ellenjelentésben, gyakorlatban: válogatott esszék és interjúk*. Ithaca: Cornell University Press.
- Foucault M. 1972 *The Archaeology of Knowledge* (ford. A. Sheridan). London: Tavistock.
- Fraser N, Bartky S (szerk.) 1992 *Revaluating French feminism: critical essays on difference, agency, and culture*. Bloomington: Indiana University Press.

- FremontSmith M.R. & Kosaras A. Jótékonyági szervezetek tisztségviselői és igazgatói által elkövetett szabálysértések: a sajtójelentések felmérése 1995-2002, 2002.
- Fries R. The Charities Commission: the concept in the light of English experience Philanthropy, 2002. május.
- Gallagher és Robinson The Economic Review, 1953; 6(1): 115.
- Germain R, Kenny M. Engaging Gramsci: a nemzetközi kapcsolatok elmélete és az új gramscianusok. Rev Intl Stu, 1998; 24: 321.
- Gill S. (szerk.) 1993 Gramsci, történelmi materializmus és nemzetközi kapcsolatok. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gitlin T. 1979 Prime time ideology: the hegemonic process in television entertainment in Newcomb H. (szerk.) 1994 Television: the critical view - ötödik kiadás. New York: Oxford University Press.
- Gordon C. Kormányzati racionalitás: bevezetés in: Burchell G, Gordon C, Miller P. 1991 A Foucault-hatás: tanulmányok a kormányzatiságról. Chicago: Chicago: University of Chicago Press.
- Gramsci A. 1971 Válogatás a börtönfüzetekből. Hoare Q, Smith G (szerk. és ford.) New York: International Publishers.
- Haswell S, McKinnon J. IASB standardok Ausztráliának 2005-ig: Katapult vagy trójai faló? Australian Accounting Review, 2003; 13(1): 816.
- Hegarty J. A globális gazdaság elszámolása: a nemzeti szabályozás eltűnésre van ítélve? Accounting Horizons, 1997; 11: 7590.
- Hines R. Pénzügyi számviteli ismeretek, fogalmi keretprojektek és a számviteli szakma társadalmi felépítése. Acc Aud Acc J 1989; 2:7292.
- Howieson B, LangfieldSmith I. Az FRC és a számviteli standardalkotás: még mindig Ausztráliának kellene hívnom az otthonom? Australian Accounting Review, 2003; 13(1): 1726.
- Laclau E, Mouffe C. 2001 Hegemónia és szocialista stratégia: egy radikális demokratikus politika felé. London: London: Verso.
- Laughlin R, Broadbent J. Számvitel és jog: Partners in the Juridification of the Public Sector in the UK? Critical Perspectives on Accounting, 1993; 4: 337368.
- Lehman G. Disclosing new worlds: a role for social and environmental accounting and Auditing, Acc Organ Soc, 1999; 24: 217241.
- Levy D, Egan D. A vállalati politikai stratégia neogramszki megközelítése: konfliktus és alkalmazkodás az éghajlatváltozással kapcsolatos tárgyalásokon. J of Management Studies, 2003; 40: 803.

- Gazdaságfejlesztési Minisztérium. Az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény felülvizsgálata. 1. rész: A pénzügyi beszámolási struktúra. 2004.
- Gazdaságfejlesztési Minisztérium. Az 1993. évi pénzügyi beszámolási törvény felülvizsgálata, 2. rész. 2004.
- Morton A. Az elméletalkotás szociológiája és neogramszki perspektívák: az "iskola" kialakulásának problémái az IPE-ben in Bieler A, Morton A. (szerk.) 2001 Társadalmi erők az új Európa kialakításában: az európai társadalmi kapcsolatok átstrukturálása a globális politikai gazdaságban. London: London: Palgrave.
- Panitch L. Globalizáció és az állam in Panitch L, Miliband R. (szerk.) 1994 The socialist register: between globalism and nationalism. London: London: Merlin Press.
- Poullaos C. Globalizáció, számviteli kritika és az egyetem. Crit Perspect Acc, 2004; 15: 715.
- Ransome P. 1992 Antonio Gramsci: új bevezetés. Hertfordshire: Harvester Wheatsheaf Hemel Hempstead.
- Simon R. 1991 Gramsci politikai gondolkodása: bevezetés. London: London: Lawrence and Wishart.
- Szociális Szolgáltatások Különbizottsága. Jótékonyági törvényjavaslat. A Szociális Szolgáltatások Különbizottságának jelentése, 2004.
- Strinati D. 1995 Bevezetés a populáris kultúra elméleteibe. London: London: Routledge.
- Tinker T, Lehman C, Neimark, M. Leesés egy lyukba az út közepén: politikai elégia a vállalati társadalmi beszámolókból. Acc Aud Acc J 1991; 4(2): 2854.
- Williams R. 1977 Marxizmus és irodalom. Oxford: Oxford: Oxford University Press.